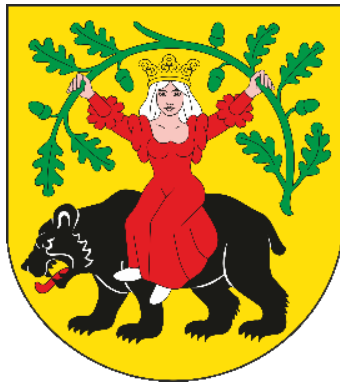


RAPORT O STANIE
GMINY TOMASZÓW MAZOWIECKI
W ROKU 2023



Tomaszów Mazowiecki, 31 maja 2024 roku

Na podstawie art. 28 aa ust.1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym przedstawiam „Raport o stanie Gminy Tomaszów Mazowiecki w roku 2023”

Szanowni Mieszkańcy

Artykuł 28 aa ust.2 ww. ustawy określa zakres raportu, który obejmuje podsumowanie działalności wójta w roku poprzednim, w szczególności realizację polityk, programów i strategii, uchwał Rady Gminy i budżetu obywatelskiego.

Raport obejmuje szerokie spektrum zadań i zagadnień, którymi na co dzień zajmuje się organ wykonawczy, czyli wójt gminy. Oczywiście nie da się wszystkiego opisać w najdrobniejszych szczegółach, raport musiałby liczyć kilkaset stron, dlatego dla bardziej zainteresowanych odsyłam do dokumentów na stronie internetowej gminy (www.gminatomaszowmaz.pl).

Przedstawiony dokument jest pokłosiem realizacji najważniejszych zadań ujętych w strategii rozwoju gminy, uchwałach Rady Gminy i innych dokumentach i programach obowiązujących w roku 2023.

Wszystkie działania organu wykonawczego mają na celu równomierny i zrównoważony (zgodny z naturą) rozwój naszej wspólnoty gminnej i zaspokajanie najpilniejszych potrzeb mieszkańców. Ostatnie lata to okres intensywnego rozwoju infrastruktury technicznej, edukacyjnej, rekreacyjno – sportowo - wypoczynkowej, ochrony środowiska i gospodarki przestrzennej. Oczywiście nie zapominamy o zdrowiu, bezpieczeństwie, opiece nad starszymi mieszkańcami i pomocy społecznej dla najbardziej potrzebujących.

Myślę, że zmiany jakie zachodzą w Gminie Tomaszów Mazowiecki, wpływają w znaczący sposób na rozwój cywilizacyjny naszej „małej ojczyzny” i poprawę życia codziennego jej obecnych mieszkańców, jak i kolejnych pokoleń.

Zapraszam do dogłębnej analizy raportu.

Sławomir Bernacki
Wójt Gminy Tomaszów Mazowiecki

**NAJWAŻNIEJSZE DOKUMENTY, KTÓRE WYZNACZAŁY KIERUNKI
DZIAŁALNOŚCI I ROZWOJU SAMORZĄDU W ROKU 2023:**

1. Strategia Rozwoju Gminy Tomaszów Mazowiecki 2030, przyjęta UCHWAŁĄ RADY GMINY NR LIII/337/22 z dnia 28 marca 2022 r.
2. Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy na lata 2021-2026 UCHWAŁA RADY GMINY NR XXXVIII/226/21 z dnia 25 marca 2021 r.
3. UCHWAŁA NR LXXII/460/23 Rady Gminy Tomaszów Mazowiecki z dnia 2 czerwca 2023 r. w sprawie zawarcia porozumienia międzygminnego dotyczącego współdziałania gmin wchodzących w skład aglomeracji Tomaszów Mazowiecki.
4. UCHWAŁA NR LXXIX/517/23 RADY GMINY TOMASZÓW MAZOWIECKI z dnia 6 grudnia 2023 r. w sprawie uchwalenia Wieloletniego Planu Rozwoju i Modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych w Gminie Tomaszów Mazowiecki na lata 2024 -2027.
5. Uchwała nr XXVI/141/20 Rady Gminy Tomaszów Mazowiecki 07.05.2020 w sprawie przyjęcia "Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Tomaszów Mazowiecki - opracowane na lata 2020 – 2035.
6. UCHWAŁA NR XXXVIII/226/21 RADY GMINY TOMASZÓW MAZOWIECKI z dnia 25 marca 2021 r. w sprawie wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Tomaszów Mazowiecki na lata 2021 – 2026.
7. UCHWAŁA NR LXI/378/22 RADY GMINY TOMASZÓW MAZOWIECKI z dnia 28 września 2022 r. w sprawie uchwalenia „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Tomaszów Mazowiecki na lata 2021-2032”.
8. UCHWAŁA NR LXXXIV/547/24 RADY GMINY TOMASZÓW MAZOWIECKI z dnia 27 marca 2024 r. w sprawie przyjęcia „Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Tomaszów Mazowiecki na rok 2024”.
9. Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Tomaszów Mazowiecki za rok 2023.
10. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Tomaszów Mazowiecki na lata 2019-2022 z perspektywą do roku 2026.
11. UCHWAŁA NR LXIX/439/23 RADY GMINY TOMASZÓW MAZOWIECKI z dnia 29 marca 2023 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Tomaszów Mazowiecki na lata 2023-2025 oraz Regulaminu Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz grup roboczych w Gminie Tomaszów Mazowiecki.
12. UCHWAŁA NR LXXX/524/23 RADY GMINY TOMASZÓW MAZOWIECKI z dnia 28 grudnia 2023 r. w sprawie przyjęcia wieloletniego programu osłonowego w zakresie dożywiania „Posiłki w szkole i w domu" na lata 2024-2028.

13. UCHWAŁA NR LXXVIII/504/23 RADY GMINY TOMASZÓW MAZOWIECKI z dnia 22 listopada 2023 r. w sprawie uchwalenia programu współpracy Gminy Tomaszów Mazowiecki z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3, ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2024.
14. UCHWAŁA NR LIII/332/22 RADY GMINY TOMASZÓW MAZOWIECKI z dnia 28 marca 2022 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022 – 2025.

CHARAKTERYSTYKA GMINY

Tomaszów Mazowiecki – gmina wiejska – położona w województwie łódzkim, powiecie tomaszowskim z siedzibą w Tomaszowie Mazowieckim.

Gmina ma obszar 151,3 km² (14,75% powierzchni powiatu), w

tym:

użytki rolne – 45% użytki

leśne – 44%

W południowo - wschodniej części gminy, gdzie lasy stanowią 62% powierzchni, znajdują się 2 parki krajobrazowe – Sulejowski i Spalski, obszar chroniony Natura 2000 w Ciebłowicach Małych oraz 3 rezerwaty przyrody w Sługolicach, „Jeleniu” i Twardej.

Demografia przedstawia się następująco:

Opis	Dane na 31.12.2023 r.					
	Ogółem		Kobiety		Mężczyźni	
jednostka	Osób	%	osób	%	osób	%
populacja	11325	100	5788	51,10	5537	48,90
	wzrost o 113 osób w stosunku do roku ubiegłego		Wzrost o 62 osoby w stosunku do roku ubiegłego		Wzrost o 51 osób w stosunku do roku ubiegłego	

Gęstość zaludnienia (mieszkańców na km ²)	74,10					
---	-------	--	--	--	--	--

Ostateczny kształt administracyjny gmina otrzymała w 1975 r, a w jej skład wchodzi 25 miejscowości.

Tabela z nazwami miejscowości i liczba mieszkańców:

Lp.	Nazwa miejscowości	Liczba mieszkańców	Lp.	Nazwa miejscowości	Liczba mieszkańców
1.	Cekanów	302 ↑ 15	8.	Niebrów	387 ↑ 3
2.	Chorzęcin	266 ↓ 3	9.	Sługocice	360 ↑ 5
3.	Cieślinowice Małe	79 ↑ 4	10.	Smardzewice	1944 ↑ 27
4.	Cieślinowice Duże	616 ↓ 6	11.	Świńsko	91 ↓ 2
5.	Dąbrowa	275 ↑ 18	12.	Swolszewice Małe	394 ↓ 2
6.	Godaszewice	194 ↓ 1	13.	Tresta	279 ↓ 4
7.	Jadwigów	207 ↑ 1	14.	Twarda	670 ↑ 17
15.	Karolinów	169 bz.	21.	Wąwał	1181 ↑ 15
16.	Kolonia Zawada	380 ↑ 17	22.	Wiaderno	885 ↑ 26
17.	Komorów	615 ↑ 11	23.	Zaborów Pierwszy	426 ↓ 4

18.	Kwiatkówka	191 ↓ 2	24.	Zaborów Drugi	300 ↓ 8
19.	Łagiewniki	67 ↑ 1	25.	Zawada	580 ↓ 12
20.	Łazisko	467 ↓ 1		Ogółem	11 325

Gmina Tomaszów Mazowiecki sąsiaduje z następującymi gminami:

- Inowódz, Lubochnia, Ujazd, Tomaszów Mazowiecki (miasto) – powiat tomaszowski
- Sławno, Mniszków – powiat opoczyński - Wolbórz – powiat piotrkowski.

ZABYTKI

- Zespół Klasztorno - Kościelny Ojców Franciszkanów z XVII wieku w Smardzewicach,
- dwór z II poł. XIX wieku w Kwiatkówce,
- zespół stanowisk archeologicznych z okresu wpływów rzymskich w Cieślownicach Dużych i Małych.

W roku 2023 r. Gmina Tomaszów Mazowiecki w oparciu o uchwałę Nr V/19/15 z późn. zm. Rady Gminy Tomaszów Mazowiecki z dnia 25 lutego 2015r. w sprawie zasad udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, udzieliła dotacji na zabytki wpisane do rejestru zabytków i do gminnej ewidencji zabytków następującym podmiotów:

- **Klasztorowi OO. Franciszkanów w Smardzewicach**, ul. Główna 11, 97-213 Smardzewice w wysokości: 100 000 zł brutto (słownie: sto tysięcy złotych 00/100) na prace konserwatorskie przy ołtarzu Św. Antoniego w kościele parafialnym pw. św. Anny w Smardzewicach, wpisanym do rejestru zabytków decyzją Kl.IV-5330/18/81 Nr 124.
- **Parafii Św. Małgorzaty w Chorzęcinie 199**, 97-200 Tomaszów Mazowiecki w wysokości: 100 000,00 zł brutto (słownie: sto tysięcy złotych 00/100) na prace przy konserwacji elewacji kościoła pod wezwaniem Św. Małgorzaty w Chorzęcinie 204.

OPIS GMINY

W zakresie sfery przestrzennej gmina Tomaszów Mazowiecki wyróżnia się bogactwem zasobów i walorów naturalnych. Zaliczana jest do strategicznych rejonów (Obszar Funkcjonalny Budowlano – Ceramiczny), ze względu na złoża piasków kwarcowych.

Dużą zaletą jest położenie nad rzeką Pilicą i Zalewem Sulejowskim, który przyciąga miłośników wypoczynku i fanów sportów wodnych. Charakteryzuje się korzystnym położeniem komunikacyjnym - 50 km od Łodzi, przy ważnej drodze ekspresowej S 8 i w pobliżu autostrady A1. Pozwala to na tworzenie przestrzeni dla inwestorów i nowe inwestycje.

Gmina stwarza dogodne warunki dla osiedlania się nowych mieszkańców, poprzez rozbudowę infrastruktury technicznej i społecznej, aby miejsce zamieszkania nie kojarzyło się tylko z tzw. „sypialnią” ale stanowiło przestrzeń, w której realizowana jest większość aktywności poza zawodowych. Jednym zdaniem może to określić hasło:



UCHWAŁY RADY GMINY TOMASZÓW MAZOWIECKI

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2023 r. rada odbyła 15 sesji, w tym 7 sesji nadzwyczajnych zwołanych na wniosek Wójta Gminy Tomaszów Mazowiecki. Pozostałe 8 sesji, było sesjami zwyczajnymi, zwołanymi przez Przewodniczącą Rady Gminy Tomaszów Mazowiecki.

W omawianym okresie rada podjęła 130 uchwał decydujących o funkcjonowaniu gminy. Sposób realizacji uchwał istotnych z punktu widzenia funkcjonowania gminy odzwierciedla niniejszy raport. Szczegółowo z tematyką uchwał można się zapoznać na stronie internetowej Gminy Tomaszów Mazowiecki (www.bip.gminatomaszowmaz.pl).

FINANSE GMINY

Podstawą gospodarki finansowej gminy Tomaszów Mazowiecki w 2023 roku był budżet ustalony Uchwałą Nr LXV/399/22 Rady Gminy Tomaszów Mazowiecki z dnia 29 grudnia 2022 r. w sprawie uchwalenia budżetu gminy na rok 2023, po zmianach dokonanych w trakcie roku uchwałami Rady Gminy Tomaszów Mazowiecki oraz zarządzeniami Wójta, w ramach posiadanych uprawnień.

Plan i wykonanie budżetu Gminy według stanu na 31 grudnia 2023 r. przedstawia tabela poniżej:

REALIZACJA BUDŻETU GMINY TOMASZÓW MAZOWIECKI WG STANU NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2023 R.

Wyszczególnienie	Plan (po zmianach)	Wykonanie	Realizacja w %
DOCHODY OGÓŁEM, z tego:	75 036 931,20	75 358 288,94	100,43
<i>Dochody bieżące, w tym:</i>	59 559 352,97	59 804 337,78	100,41
dochody z tytułu podatku od nieruchomości	10 600 000,00	10 381 030,51	97,93
dochody z tytułu udziałów w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa (PIT i CIT)	12 777 070,00	12 777 070,00	100,00
<i>Dochody majątkowe, w tym:</i>	15 477 578,23	15 553 951,16	100,49
dochody ze sprzedaży majątku	910 000,00	825 571,82	90,72
WYDATKI, z tego:	86 171 426,93	80 688 186,88	93,64
<i>Wydatki bieżące</i>	57 334 823,93	53 680 807,97	93,63
<i>Wydatki majątkowe</i>	28 836 603,00	27 007 378,91	93,66
WYNIK BUDŻETU (nadwyżka+/deficyt-)	-11 134 495,73	-5 329 897,94	
NADWYŻKA OPERACYJNA Różnica między dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi	2 224 529,04	6 123 529,81	275,27
PRZYCHODY OGÓŁEM, z tego:	14 668 460,45	17 170 583,47	117,06
pożyczki i kredyty	10 000 000,00	8 000 000,00	85,07
nadwyżka z lat ubiegłych	3 394 999,08	7 897 122,10	232,61
wolne środki	1 273 461,37	1 273 461,37	100,00
ROZCHODY OGÓŁEM, z tego:	3 533 964,72	3 533 964,72	100,00
spłata pożyczek i kredytów	3 533 964,72	3 533 964,72	100,00

Rok 2023 był kolejnym trudnym rokiem. Ciągłe trwająca wojna za naszą wschodnią granicą, kryzys energetyczny, dystrybucja węgla, Polski Ład, podwyżki dla nauczycieli czy laptopy dla czwartoklasistów to wydarzenia (ale nie wszystkie), które miały ogromny wpływ na funkcjonowanie naszego samorządu.

Analizując budżety ostatnich trudnych lat, jasno widać, że nauczyliśmy się już funkcjonować w trudnych warunkach mikro i makroekonomicznych. Wykonane dochody niewiele ponad 100% planu oraz realizacja wydatków na poziomie 93% świadczy o umiejętnościach realnego planowania, a co za tym idzie możliwości skutecznego poszukiwania rozwiązań służących podejmowaniu działań w kierunku rozwoju gminy.

Po stronie wydatków nie został zrealizowany plan na kwotę 5,5 mln zł. W tej wartości jest ponad 1,8 mln wydatków inwestycyjnych. Największe oszczędności dotyczą wydatków bieżących związanych z realizacją zadań statutowych – ponad 2,2 mln (w tym 1,2 mln na zakupach usług pozostałych, a z tego 600 tys. za odbiór i utylizację odpadów komunalnych; 300 tys. na zakupach materiałów i wyposażenia; prawie 200 tys. na zakupie energii i wody; prawie 200 tys. na zakupach usług remontowych oraz 100 tys. nierozdysponowanej rezerwy na zarządzanie kryzysowe), wynagrodzeń i pochodnych od nich – ponad 700 tys., dotacji udzielanych z budżetu na zadania bieżące – ponad 300 tys. zł, świadczeń na rzecz osób fizycznych – ponad 250 tys.

Oszczędności wynikają z realizacji zadań w sposób celowy i oszczędny, stosując zasadę osiągnięcia najwyższych efektów przy określonych nakładach.

Wskaźniki obrazujące sytuację finansową gminy:

I. DOCHODY

a) *Udział dochodów bieżących w dochodach ogółem*

$$59\,804\,337,78 / 75\,358\,288,94 = 79,36\%$$

b) *Udział transferów bieżących* w dochodach bieżących*

$$24\,677\,998,37 / 59\,804\,337,78 = 41,26\%$$

**transfery bieżące=subwencje oraz dotacje i środki na zadania bieżące*

c) *Udział dochodów własnych* w dochodach ogółem*

$$50\,680\,290,57 / 75\,358\,288,94 = 48,79\%$$

**dochody własne=dochody ogółem pomniejszone o subwencję ogólną i dotacje wraz ze środkami na zadania bieżące*

d) *Dochody ogółem na 1 mieszkańca*

$$75\,358\,288,94 / 11\,325 = 6\,654,15 \text{ zł}$$

II. WYDATKI

a) *Obciążenie wydatków bieżących wydatkami na wynagrodzenia i pochodnymi od wynagrodzeń*

$$20\,947\,094,43 / 53\,680\,807,97 = 39,02\%$$

b) *Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem*

$$27\,007\,378,91 / 80\,688\,186,88 = 33,47\%$$

c) *Wydatki majątkowe na 1 mieszkańca*

$$27\,007\,378,91 / 11\,325 = 2\,384,76 \text{ zł}$$

III. MOŻLIWOŚCI INWESTYCYJNE I PŁYNNOŚĆ FINANSOWA

- a) *Wskaźnik samofinansowania – udział nadwyżki operacyjnej i dochodów majątkowych w wydatkach majątkowych*

$$(6\ 123\ 529,81 + 15\ 553\ 951,16) / 27\ 007\ 378,91 = 80,27\%$$

Wartość wskaźnika wskazuje stopień, w jakim Gmina finansuje inwestycje środkami własnymi, czyli zdolność do samofinansowania.

- b) *Udział nadwyżki operacyjnej* w dochodach ogółem*

$$6\ 123\ 529,81 / 75\ 358\ 288,94 = 8,13\%$$

*nadwyżka operacyjna = dochody bieżące pomniejszone o wydatki bieżące

Wskaźnik ten określa stopień, w jakim Gmina mogłaby zaciągnąć nowe zobowiązania, w stosunku do osiągniętych dochodów. Im wyższa wartość wskaźnika, tym większe możliwości inwestycyjne lub większa możliwość zwiększania wydatków bieżących.

- c) *Udział nadwyżki operacyjnej i dochodów ze sprzedaży majątku w dochodach ogółem*

$$(6\ 123\ 529,81 + 825\ 571,82) / 75\ 358\ 288,94 = 9,22\%$$

Ujemna wartość wskaźnika wskazuje na brak nadwyżki operacyjnej, a osiągnięte dochody ze sprzedaży majątku nie wystarczają na pokrycie deficytu operacyjnego.

- d) *Nadwyżka operacyjna na 1 mieszkańca*

$$6\ 123\ 529,81 / 11\ 325 = 540,71\ \text{zł}$$

IV. ZADŁUŻENIE

- a) *Udział zadłużenia w dochodach ogółem*

$$30\ 017\ 738,60 / 75\ 358\ 288,94 = 39,83\%$$

- b) *Obciążenie dochodów ogółem obsługą zadłużenia**

$$5\ 009\ 490,40 / 75\ 358\ 288,94 = 6,65\%$$

*obsługa zadłużenia = spłata rat kapitałowych wraz z odsetkami

- c) *Obciążenie dochodów własnych obsługą zadłużenia*

$$5\ 009\ 490,40 / 50\ 680\ 290,57 = 9,88\%$$

- d) *Zadłużenie na 1 mieszkańca*

$$30\ 017\ 738,60 / 11\ 325 = 2\ 650,57\ \text{zł}$$

V. AKTYWNOŚĆ W POZYSKIWIANIU POZABUDŻETOWYCH ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA GMINNYCH POTRZEB

- a) *Środki z UE w dochodach ogółem*

$$1\ 901\ 036,23 / 75\ 358\ 288,94 = 2,52\%$$

- b) *Środki z UE na 1 mieszkańca*

$$1\ 901\ 036,23 / 11\ 325 = 167,86\ \text{zł}$$

ANALIZA PORÓWNAWCZA

	wyszczególnienie	rok					
		2018	2019	2020	2021	2022	2023
podstawowe wielkości	<i>dochody ogółem</i>	56 846 301,56	67 039 680,79	67 585 881,48	76 859 933,58	74 486 840,51	75 358 288,94
	<i>dochody bieżące</i>	48 533 561,01	55 182 233,45	57 094 481,91	64 243 893,14	71 366 726,43	59 804 337,78
	<i>dochody majątkowe</i>	8 312 740,53	11 857 447,34	10 490 399,57	12 616 040,44	3 120 114,08	15 553 951,16
	<i>wydatki ogółem</i>	70 420 071,20	63 200 608,62	68 165 240,94	68 045 949,63	79 264 514,69	80 688 186,88
	<i>wydatki bieżące</i>	44 063 977,11	44 226 193,20	47 607 835,92	54 257 014,81	62 201 319,11	53 680 807,97
	<i>wydatki majątkowe</i>	26 356 094,09	18 974 425,42	20 557 405,02	13 788 934,82	17 063 195,58	27 007 378,91
	<i>nadwyżka operacyjna</i>	4 469 583,90	10 956 050,25	9 487 645,99	9 986 878,33	9 165 407,32	6 123 529,81
	<i>dochody ze sprzedaży majątku</i>	12 650,00			6 567 227,39		825 571,82
	<i>dochody własne</i>	32 944 136,58	38 718 728,64	36 591 727,15	45 745 603,46	39 364 104,18	50 680 290,57
	<i>środki z budżetu UE</i>	8 015 898,91	11 423 869,17	5 104 059,25	2 459 409,95	2 670 199,03	1 901 036,23
	<i>transfery bieżące z budżetu państwa</i>	23 902 164,98	28 320 952,15	30 994 154,33	31 114 330,12	35 122 736,33	24 677 998,37
	<i>wydatki na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń</i>	14 154 272,61	14 690 823,10	15 393 645,16	17 240 578,24	19 073 295,15	20 947 094,43
	<i>wydatki na Fundusz Sołecki</i>	417 346,11	511 069,41	515 387,28	0,00	0,00	0,00
	<i>spłata rat kapitałowych</i>	2 036 055,34	4 052 675,54	2 559 042,96	3 105 616,52	2 741 048,52	3 533 964,72
	<i>wydatki na obsługę długu (odsetki)</i>	363 512,31	474 689,23	257 953,52	159 915,83	926 735,34	1 475 525,68
	<i>zadłużenie</i>	25 512 842,86	23 749 124,32	22 784 618,36	21 040 914,84	25 551 703,32	30 017 738,60
	<i>liczba mieszkańców</i>	11 093	11 131	11 104	11 138	11 212	11 325
	wskaźniki	<i>udział dochodów bieżących w dochodach ogółem</i>	85,38%	82,31%	84,48%	83,59%	95,81%
<i>udział transferów bieżących w dochodach bieżących</i>		49,25%	51,32%	54,29%	48,43%	49,21%	41,26%
<i>udział dochodów własnych w dochodach ogółem</i>		57,95%	57,75%	54,14%	59,52%	52,85%	67,25%
<i>dochody ogółem na 1 mieszkańca</i>		5 124,52 zł	6 022,79 zł	6 086,62 zł	6 900,69 zł	6 643,49 zł	6 654,15 zł
<i>obciążenie wydatków bieżących wydatkami na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń</i>		32,12%	33,22%	32,33%	31,78%	30,66%	39,02%
<i>udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem</i>		37,43%	30,02%	30,16%	20,26%	21,53%	33,47%
<i>wydatki majątkowe na 1 mieszkańca</i>		2 375,92 zł	1 704,65 zł	1 851,35 zł	1 238,01 zł	1 521,87 zł	2 384,76 zł
<i>wskaźnik samofinansowania</i>		48,50%	120,23%	97,18%	163,92%	72,00%	80,27%

<i>udział nadwyżki operacyjnej w dochodach ogółem</i>	7,86%	16,34%	14,04%	12,99%	12,30%	8,13%
<i>udział nadwyżki operacyjnej i dochodów ze sprzedaży majątku w dochodach ogółem</i>	7,88%	16,63%	14,08%	21,54%	12,43%	9,22%
<i>transfery bieżące na 1 mieszkańca</i>	2 154,71 zł	2 544,33 zł	2 791,26 zł	2 793,53 zł	3 132,60 zł	2 179,07 zł
<i>nadwyżka operacyjna na 1 mieszkańca</i>	402,92 zł	984,28 zł	854,43 zł	896,65 zł	817,46 zł	540,71 zł
<i>udział zadłużenia w dochodach ogółem</i>	44,88%	35,43%	33,71%	27,38%	34,30%	39,83%
<i>obciążenie dochodów ogółem obsługą zadłużenia</i>	4,22%	6,75%	4,17%	4,25%	4,92%	6,65%
<i>obciążenie dochodów własnych obsługą zadłużenia</i>	7,28%	11,69%	7,70%	7,14%	9,32%	9,88%
<i>zadłużenie na 1 mieszkańca</i>	2 299,90 zł	2 133,60 zł	2 051,93 zł	1 889,11 zł	2 278,96 zł	2 650,57 zł
<i>środki z UE w dochodach ogółem</i>	14,10%	17,04%	7,55%	3,20%	3,58%	2,52%
<i>środki z UE na 1 mieszkańca</i>	722,61 zł	1 026,31 zł	459,66 zł	220,81 zł	238,16 zł	167,86 zł

Dochody ogółem wzrosły w porównaniu do roku poprzedniego, ale jeszcze nie osiągnęły poziomu z roku 2021. Widać znaczący spadek dochodów bieżących w zakresie dotacji i środków na zadania bieżące oraz duży wzrost dochodów majątkowych – tych pochodzących głównie z Polskiego Ładu. Dochody własne, bez uwzględnienia majątkowych, utrzymują się na podobnym poziomie. To niekorzystne zjawisko, zważywszy na fakt podejmowania wzmożonych działań celem właściwego opodatkowania właścicieli podatkiem od nieruchomości oraz wzrostu stawek podatku adekwatnie do wzrostu inflacji. Za taki stan odpowiadają wprowadzone zmiany w podatku PIT (w ramach Polskiego Ładu), skutkujące spadkiem dochodów z tego tytułu o ponad 3,5 mln. Analizując podstawowe wielkości, widać, że tendencja spadkowa budżetu bieżącego, dotyczy zarówno dochodów jak i wydatków. Kwotowo są to porównywalne wielkości, a sprawcą takiego stanu rzeczy jest spadek transferów bieżących z budżetu państwa, m.in. przeniesienie realizacji części wypłat świadczeń rodzinnych do ZUS.

W analizowanym okresie, pierwszy raz wydatki majątkowe przewyższyły te z roku 2018. Jest to efekt zamiany udziałów w PIT w celowe środki na inwestycje – w konsekwencji wprowadzonych zmian podatkowych Polskim Ładem, nastąpiła konieczność skompensowania tych ubytków samorządom, co uczyniono poprzez transfer środków (z rachunku BGK) na inwestycje.

Nadwyżka operacyjna, która jest bardzo ważną wielkością przy ustalaniu indywidualnego wskaźnika spłaty zadłużenia, jest utrzymana na wysokim poziomie. Zadłużenie gminy w stosunku do dochodów wzrosło o 5,5 pp. w prezentowanym okresie, jednakże wskaźnik samofinansowania,

wskazujący na możliwość pokrycia wydatków majątkowych nadwyżką operacyjną i dochodami majątkowymi wzrósł o ponad 7 pp. do wysokości 80,27%.

Dochody na 1 mieszkańca wzrosły o 10,66 zł w porównaniu do roku poprzedniego, a zadłużenie wzrosło o 371,61 zł.

Analizując powyższe wielkości, widać dobrą kondycję finansową Gminy. Mimo wprowadzenia niekorzystnych zmian dla budżetu gminy, udało się utrzymać dyscyplinę w zakresie wydatkowania środków budżetowych, co jest niezmiernie ważne z punktu widzenia możliwości wypracowywania nadwyżki operacyjnej, której poziom wyznacza możliwość zadłużania się na potrzeby finansowania inwestycji, tak niezbędnych do rozwoju gminy.

PROMOCJA

Formy promocji: portal internetowy, radio, prasa, publikacje, patronaty Wójta Gminy, udział przedstawicieli gminy w imprezach o charakterze kulturalnym oraz sportowym na szczeblu powiatowym, wojewódzkim, ogólnopolskim i międzynarodowym. W sierpniu 2023 r. gmina przy współpracy z Krajowym Ośrodkiem Wsparcia Rolnictwa oraz proboszczem parafii pw. Św. Anny w Smardzewicach zorganizowała piknik rodzinny na zakończenie lata, który corocznie przyciąga całe rodziny w rejon rzeki Pilicy i Zalewu Sulejowskiego.

W związku z tymi działaniami poniosła koszty w wysokości 152 866,75 zł.

MIESZKAŃCY GMINY

W okresie od początku do końca 2023 r. liczba mieszkańek i mieszkańców zwiększyła się o 113 osób, przez co na dzień 31 grudnia 2023 r. wynosiła 11 325 osób, w tym 5 788 kobiet i 5 537 mężczyzn.

W odniesieniu do poszczególnych kategorii wiekowych liczba mieszkańców na 31 grudnia 2023 r. przedstawiała się następująco:

- liczba kobiet w wieku (15 lat i mniej) wynosiła 963, a liczba mężczyzn 1067,
- liczba kobiet w wieku (16 - 60 lat) wynosiła 3433, a liczba mężczyzn w wieku (16 - 65) wynosiła 3760,
- liczba kobiet w wieku powyżej 60 roku życia wynosiła 1392, a liczba mężczyzn powyżej 65 roku życia: 710.

W stosunku do początku roku można zauważyć:

- liczba kobiet w wieku (15 lat i mniej) zmniejszyła się 4 osoby, a liczba mężczyzn zwiększyła się o 11 osób;
- liczba kobiet w wieku (16 - 60 lat) zmniejszyła się o 25 osób, a liczba mężczyzn w wieku (16 - 65) zwiększyła się o 8 osób;
- liczba kobiet w wieku powyżej 60 roku życia zwiększyła się o 41 osób, a liczba mężczyzn powyżej 65 roku życia zwiększyła się o 32 osoby;

Liczba zameldowanych cudzoziemców na dzień 31.12.2023 wynosiła 51 osób.

Zgony: 31.12.2020: 133
 31.12.2021: 144
 31.12.2022: 122
 31.12.2023: 94

Urodzenia: 31.12.2020: 110
 31.12.2021: 107
 31.12.2022: 89
 31.12.2023: 83

Liczba osób, które się zameldowały w 2020 r. – 111 – pobyt stały, w 2021 r. – 360 – pobyt stały, w 2022 r. – 395 – pobyt stały, w 2023r. – 410 – pobyt stały.

ZDROWIE

Profilaktyka zdrowotna zajmuje ważne miejsce w dziedzinie zdrowia publicznego, dlatego zachęcamy naszych mieszkańców do korzystania z wszelkich oferowanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia bezpłatnych usług medycznych i badań profilaktycznych. Celem tych działań jest podnoszenie świadomości zdrowotnej mieszkańców, a w konsekwencji zachęcanie ich do bezpośredniego wzięcia udziału w badaniach profilaktycznych.

Świadczenia w zakresie Podstawowej Opieki Zdrowotnej dla mieszkańców gminy Tomaszów Mazowiecki udzielają:

- NZOZ Przychodnia Rodzinna w Smardzewicach
- NZOZ Centrum Medyczne „Almed” – w Zawadzie
- NZOZ „MED KOM” filia w Komorowie
- NZOZ „BIAMED” Tomaszów Maz. ul. Wilcza 29/31

Dbając o zdrowie mieszkańców gmina podjęła następujące działania:

1. Powierzyła Gminie Miasto Tomaszów Mazowiecki wykonanie zadania publicznego z zakresu ochrony zdrowia polegającego na objęciu opieką rehabilitacyjną dzieci z orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności z terenu gminy, realizowanego przez Ośrodek Rehabilitacji Dzieci Niepełnosprawnych w Tomaszowie Mazowieckim. W ramach porozumienia wykonano 3 163 zabiegi rehabilitacyjne na sumę 101 216,00 zł.
2. Zawarła umowę z Przychodnią Rodzinną M. Kuśmierski, M. Szymański w Smardzewicach na udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej, w rodzaju rehabilitacja lecznicza, dla mieszkańców gminy na kwotę 100 000,00 zł.

PRZECIWDZIAŁANIE ALKOHOLIZMOWI

W 2023 roku zostało zaopiniowanych i wydanych 18 postanowień odnośnie zgodności lokalizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu lub poza miejscem sprzedaży, zgodnie z uchwałą nr LXII/372/18 Rady Gminy Tomaszów Mazowiecki z dnia 17 września 2018 roku w sprawie ustalenia zasad usytuowania na terenie Gminy Tomaszów Mazowiecki miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych.

W 2023 roku wydano łącznie 18 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, z czego: w detalu 15 zezwoleń tj:

- 5 zezwoleń na sprzedaż piwa,
- 5 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych o zawartości alkoholu pow. 4,5% do 18 % (z wyjątkiem piwa),
- 5 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych o zawartości alkoholu powyżej 18%,
w gastronomii 3 zezwolenia, w tym:
 - 1 zezwolenie na sprzedaż piwa,
 - 1 zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych o zawartości alkoholu pow. 4,5% do 18 % (z wyjątkiem piwa),
 - 1 zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych o zawartości alkoholu powyżej 18%,

Na terenie Gminy Tomaszów Mazowiecki w 2023 r. 38 podmiotów prowadziło w 38 punktach sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych (stan na 31.12.2023r.) tj.:

- w detalu w 23 punktach,
- w gastronomii w 15 punktach

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Program określa działania realizowane w ramach zadań własnych gminy w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Gmina prowadzi szereg inicjatyw mających na celu zapobieganie negatywnym zjawiskom alkoholizmu, adresowanych do całej społeczności. Celami, które zostały założone do wykonania w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Tomaszów Mazowiecki były:

- Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,
- Udzielanie pomocy psychospołecznej i prawnej rodzinom z problemami alkoholowymi, ochrona przed przemocą w rodzinie,
- Organizacja wypoczynku letniego dla dzieci z rodzin z grupy ryzyka,
- Prowadzenie działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży,
- pozalekcyjne zajęcia sportowe,
- programy i warsztaty profilaktyczne realizowane w świetlicach wiejskich i szkołach,
- dofinansowanie działalności świetlic wiejskich, w których są realizowane zadania z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży,
- finansowanie szkoleń specjalistycznych dla pracowników świetlic, członków GKRPA i Zespołu Interdyscyplinarnego w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień,
- Wspomaganie działalności instytucji i stowarzyszeń abstynenckich, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych poprzez udzielanie dotacji,
- Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

DZIAŁALNOŚĆ GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

GKRPA została powołana na podstawie art. 41 ust. 3 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Realizowała zadania

wyznaczone w ww. ustawie w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w szczególności:

- Zaopiniowała i wydała 18 postanowień odnośnie zgodności lokalizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu lub poza miejscem sprzedaży, zgodnie z uchwałą nr LXII/372/18 Rady Gminy Tomaszów Mazowiecki.
- Komisja odbyła 20 posiedzeń, na których rozpatrzyła 18 wniosków o podjęcie działań odnośnie leczenia odwykowego.
- podejmowała czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego
- kierowała osoby na badanie diagnostyczne do lekarza i psychologa biegłych sądowych w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu – 10 osób.
- kierowała osoby uzależnione, a nie wykazujących inicjatywy do dobrowolnego podjęcia działań celem ograniczenia nadużywania alkoholu do sądu – 3 osoby.

SPORT

Aktywność sportowa jest ważnym elementem zagospodarowania czasu wolnego młodzieży z terenu gminy. Mieszkańcy mają do dyspozycji dobrze rozwiniętą infrastrukturę sportową i rekreacyjną, którą tworzą 23 boiska sportowe (w tym 8 boisk wielofunkcyjnych o nawierzchni sztucznej, 3 korty tenisowe, 8 boisk do piłki nożnej o nawierzchni z trawy naturalnej i 5 boisk do siatkówki plażowej) oraz 19 placów zabaw i 16 siłowni.

- Gmina Tomaszów Mazowiecki w celu wsparcia utalentowanej sportowo młodzieży, docenienia i uznania osiągnięć sportowych oraz zachęcenia do stałego podnoszenia umiejętności i poziomu sportowego, przyznała w 2023 roku 9 nagród za osiągnięcia sportowe o randze krajowej i międzynarodowej.
- Aby zapewnić mieszkańcom gminy odpowiednie warunki do rozwijania pasji sportowych, w okresie jesienno-zimowym wynajmowała halę sportową: w Tomaszowie Mazowieckim w Zespole Szkolno- Przedszkolnym Nr 7 na cele sportowo rekreacyjne dla mieszkańców gminy.
- W ramach aktywności sportowej zorganizowany został Gminny Turniej Piłki Nożnej o Puchar Wójta Gminy Tomaszów Mazowiecki, w którym udział wzięło 6 drużyn męskich i 2 drużyny żeńskie.

WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

W Gminie Tomaszów Mazowiecki uchwalony został Uchwałą Rady Gminy Tomaszów Mazowiecki NR LXIII/387/22 roczny program współpracy z organizacjami pozarządowymi na rok 2023. Celem głównym dokumentu jest realizacja jednego z zadań własnych gminy – współpracy i działalności na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Głównym celem programu jest wzmocnienie partnerstwa lokalnego pomiędzy gminą, a organizacjami pozarządowymi, które ma służyć zaspokajaniu potrzeb społeczności lokalnej.

Program obejmował następujące cele:

- 1) integracja lokalnych organizacji pozarządowych,
- 2) wzmocnienie kwalifikacji osób zaangażowanych w działalność organizacji pozarządowych w szczególności poprzez organizowanie szkoleń,
- 3) promowanie rozwoju działalności społecznej,
- 4) tworzenie warunków do wyrównywania szans różnych grup społecznych,
- 5) zapobieganie wykluczeniu społecznemu,

Ogólna kwota wydatkowana przez Gminę Tomaszów Mazowiecki na wspieranie zadań publicznych zleconych organizacjom pozarządowym w 2023 roku wyniosła 70 000,00 zł. W ramach realizacji Programu Wójt Gminy Tomaszów Mazowiecki ogłosił otwarte konkursy ofert na wsparcie realizacji zadania publicznego z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi i ratownictwa wodnego na wodach Zalewu Sulejowskiego przylegającego do terenu dzierżawionego przez Gminę Tomaszów Mazowiecki oraz na zadania z zakresu sportu.

W wyniku przeprowadzonych postępowań konkursowych udzielono z budżetu Gminy Tomaszów Mazowiecki dotacji dla:

- 1) Wodnego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego w Tomaszowie Mazowieckim – 30 000,00 zł.
- 2) Stowarzyszenie Abstynenckie Azyl - 10 000,00 zł
- 3) Abstynenckie Stowarzyszenie Klubu Wzajemnej Pomocy Ala – 10 000,00 zł
- 4) WKS Kawaleria Tomaszów Mazowiecki - w wysokości 10 000,00 zł.
- 5) Klub Sportowy Diabło Wąwał - w wysokości 10 000,00 zł.

POMOC SPOŁECZNA

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tomaszowie Mazowieckim w 2023 roku objął pomocą społeczną w formie świadczeń w ramach zadań zleconych i zadań własnych oraz w postaci pracy socjalnej 193 rodziny, w których jest 404 osoby, co stanowi 3,58 % ogółu mieszkańców gminy.

Na dzień 1 stycznia 2023 r. 325 rodzin otrzymywało zasiłki rodzinne wraz z dodatkami na dzieci, a na dzień 31 grudnia 2023r. 335 rodzin. Liczba dzieci, na które rodzice otrzymywali zasiłek rodzinny, wynosiła na początek roku 594, a na koniec roku 603 osoby. Kwota świadczeń rodzinnych w 2023 r. wyniosła 732.181,33 zł, kwota świadczeń pielęgnacyjnych wyniosła 1 929 757,96 zł, kwota zasiłków pielęgnacyjnych wyniosła 934 689,46 zł, kwota specjalnych zasiłków opiekuńczych wyniosła 16.720,00 zł, zasiłków dla opiekuna wyniosła 14.880,00 zł.

W okresie od 1 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2023 r. 120 rodzin wielodzietnych otrzymało Kartę Dużej Rodziny.

W 2023 roku opłaciliśmy pobyt 9 osób w domach pomocy społecznej na łączną kwotę 372.488,02 zł

W 2023r. w związku z realizacją ustawy z dnia 12 marca 2022r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa wypłacono następujące rodzaje świadczeń:

1. Jednorazowe świadczenie 300,00 zł wraz z kosztami obsługi na łączną kwotę - 2 400,00 zł
2. Świadczenie pieniężne 40 zł wraz z kosztami obsługi na łączną kwotę - 181 200,00 zł
3. Zasiłek stały na łączną kwotę - 8 628,00 zł
4. Świadczenia rodzinne na łączną kwotę - 149 494,75 zł

W 2023 roku wypłacono dodatki węglowe dla rodzin wraz z kosztami obsługi na łączną kwotę - 678 247,00 zł

W 2023 roku wypłacono dodatki z tytułu niektórych źródeł ciepła dla rodzin wraz z kosztami obsługi na łączną kwotę - 20 390,00 zł

W 2023 roku wypłacono dodatki elektryczne dla rodzin wraz z kosztami obsługi na łączną kwotę - 73 410,00 zł

W 2023 roku wypłacono dodatki gazowe dla rodzin wraz z kosztami obsługi na łączną kwotę - 465,22 zł.

Powody przyznawania pomocy rodzinom korzystającym z funduszków tutejszego ośrodka w 2023 r. były następujące:

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
ubóstwo	53	87
sieroctwo	0	0
bezdomność	1	1
potrzeba ochrony macierzyństwa	22	110
w tym wielodzietność	19	100
bezrobocie	66	144
niepełnosprawność	100	174
długotrwała lub ciężka choroba	66	107
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	25	92
w tym rodziny niepełne	16	47
rodziny wielodzietne	8	44
alkoholizm	20	30

Głównym problemem społecznym jest mała aktywność zawodowa osób korzystających ze wsparcia GOPS. Związana ona jest z niewystarczającym poziomem wykształcenia, brakiem kwalifikacji zawodowych oraz niskimi aspiracjami zawodowymi i osobistymi. Skutkiem bezrobocia jest obniżenie standardu materialnego rodzin i niskie poczucie własnej wartości. Brak środków niezbędnych do życia spowodowany bezrobociem wśród klientów pomocy społecznej uniemożliwia im realizację celów osobistych i zawodowych, a także prowadzi do zjawiska marginalizacji i wykluczenia społecznego całych rodzin.

Rok 2023 był dla Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tomaszowie Mazowieckim kontynuacją realizowanych zadań, realizacją nowych zadań wynikających z wprowadzonych ustaw (między innymi dla obywateli Ukrainy) i prowadzonych działań wynikających z ustaw oraz podejmowaniem nowych inicjatyw w zakresie rozwiązywania problemów społecznych. Działania te są niezbędne, aby instytucja pomocy społecznej była skuteczna, efektywna i nowoczesna.

Działania były realizowane poprzez:

1. prowadzenie aktywnej integracji adresowanej do klientów pomocy społecznej z wykorzystaniem instrumentów aktywizacji społecznej, zawodowej, zdrowotnej i edukacyjnej;
2. podejmowanie działań na rzecz zmiany postaw klientów, zwiększenia ich aktywności i współuczestniczenia w rozwiązywaniu swoich trudnych sytuacji życiowych;
3. wdrażanie nowego modelu GOPS związanego z:
 - a) podnoszeniem jakości usług kierowanych do różnych grup społecznych we współpracy z partnerami publicznymi i niepublicznymi;
 - b) profesjonalizacją pracy socjalnej;
 - c) dostosowywaniem oferty usług do zmieniających się potrzeb indywidualnych i lokalnych z zastosowaniem innowacyjnych metod, technik i narzędzi (usługa asystenta rodziny)
 - d) zwiększeniem współpracy z innymi podmiotami na poziomie lokalnym;
 - e) intensyfikacją współpracy z organizacjami pozarządowymi;
 - f) dokonywaniem ewaluacji pracy jednostki;
 - g) monitorowaniem funkcjonowania jednostki;
4. wspomaganie funkcjonowania rodzin wieloproblemowych, z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez rozwój specjalistycznego systemu wsparcia rodziny-asystent rodziny;
5. podejmowanie działań w partnerstwie lokalnym i stworzenie zintegrowanego systemu współpracy organizacji pozarządowych, podmiotów prywatnych i samorządu oraz włączenie w system wzajemnych relacji osób i środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym.
6. wspieranie aktywności i rozwijanie różnorodnych form wsparcia środowiskowego dla osób i środowisk ryzyka wykluczenia społecznego, rodzin z osobami niepełnosprawnymi, osób starszych, przewlekle chorych.

DZIAŁALNOŚĆ INWESTYCYJNA

Stan infrastruktury i działania inwestycyjne w roku 2023.

Infrastruktura wodociągowa:

- łączna długość sieci wodociągowych wynosi: **157,05 km**,

- w 2023 r. wybudowano spinkę wodociągową Zawada-Niebrów o długości 0,073 km. wartość inwestycji 118 802,75 zł brutto.

W 2023 r. wykonano dokumentacje Programów Funkcjonalno-Użytkowych dla Stacji Uzdatniania Wody w miejscowościach: Łazisko, Chorzęcin i Wiaderno.

• w roku 2023 wykupiono od mieszkańców o **2,05 km sieci wodociągowej, wartości 203 440,00 zł brutto.**

- łączna liczba przyłączy wodociągowych wynosi: **4594 szt.,**
- w roku 2023 wybudowano przyłączy **83 szt.,**
- stopień zwodociągowania gminy na koniec 2023. wynosi – **99 %,**
- woda pozyskiwana jest z 7 (siedmiu) ujęć wody w miejscowościach: Cekanów, Chorzęcin, Cieblowice Duże, Łazisko, Swolszewice Małe, Smardzewice oraz Wiaderno,
- sprzedaż wody w 2023 roku: ilość **558 840,00 m³** , - wartość - **2.060.040,63 zł netto,**
- liczba awarii wodociągowych w 2023 r. wyniosła: **13.**
-

Trwające prace projektowe i budowlane w formule zaprojektuj-wybuduj przy inwestycji:

Przebudowa Stacji Uzdatniania Wody w Chorzęcinie. Zadanie obejmuje wymianę infrastruktury technologicznej i elektrycznej wraz z jej zautomatyzowaniem i wizualizacją pracy (w tym zdalną). Termin wykonania: IV kw. 2024 r. Zadanie dofinansowane z Programu Inwestycji Strategicznych Polski Ład.

Infrastruktura ściekowa:

Na koniec 2023 roku łączna długość sieci kanalizacji sanitarnej (kolektory grawitacyjne i tłoczne) w Gminie Tomaszów Mazowiecki wyniosła 131,43 km .

W 2023 r. wykonano dokumentacje Programów Funkcjonalno-Użytkowych dla m-ci: Wiaderno ul. Piotrkowska i Dąbrowa ul. Cegielniana, Smardzewice osiedle – ulice od Wschodniej oraz Wąwał ul. Wiśniowa.

W 2023r. trwały prace projektowe i budowlane w formule zaprojektuj-wybuduj przy poniższych inwestycjach:

- budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowościach: Dąbrowa ul. Cegielniana oraz Wiaderno - ul. Piotrkowska. Zadanie obejmuje budowę sieci kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej o długości ok. 1032 mb, kanalizacji sanitarnej tłocznej o długości ok. 610 mb oraz przepompowni ścieków. Termin wykonania: IV kw. 2024 r.

- budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Smardzewice dla ulic: Kwarцова, Wschodnia, Korallowa, Kryształowa, Perłowa, Rubinowa, Szafirowa, Szmaragdowa, Turkusowa, Złota. Zadanie obejmuje budowę sieci kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej o długości 3184 mb. Termin wykonania: IV kw. 2024 r.

Zadanie dofinansowane z Programu Inwestycji Strategicznych Polski Ład.

Odebrano w części (ok. 70% wartości) prace projektowe i budowlane realizowane w formule zaprojektuj-wybuduj przy:

- budowie kanalizacji sanitarnej w Wąwale przy ul. Wiśniowej. Zadanie obejmuje budowę sieci kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej o długości ok. 396,9 mb, kanalizacji sanitarnej tłocznej o długości ok. 55,4 mb oraz przepompowni ścieków. Termin zakończenia prac: II kw. 2024 r.

W 2023 r. poniesiono wydatki w wysokości: 502.420,00 zł.

Budowa kanalizacji sanitarnej przy ul. Długiej w Wąwale - trwają prace projektowe, obejmujące budowę kanalizacji sanitarnej przy ul. Długiej w Wąwale. Długość projektowanego odcinka sieci kanalizacji sanitarnej – ok. 0,9 km na odcinku od ul. Cegielnianej do włączenia w istniejącą sieć kanalizacji sanitarnej w ul. Długiej. Termin zakończenia prac projektowych: I kw. 2024 r.

Łączna liczba podłączeń kanalizacyjnych na koniec 2023 roku - **2254 szt.,**

- w roku 2023 wybudowano przyłączenia do nieruchomości - **33 szt.,**
- z dotacji WFOŚ i GW dotychczas podłączono **1240** nieruchomości,
- stopień skanalizowania gminy na koniec 2023 r. - **54 %,**

Ścieki pochodzące od mieszkańców gminy oczyszczane są:

- w 2 (dwóch) gminnych oczyszczalniach, w miejscowościach: Cieślówice Duże i Zawada oraz

- w 1 (jednej) miejskiej oczyszczalni w Tomaszowie Mazowieckim (która zarządzana jest przez Zakład Gospodarki Wodno – Kanalizacyjnej, z siedzibą: ul. Kępa 19, 97-200 Tomaszów Mazowiecki).

- oczyszczalnia w Cieblowicach i Zawadzie w 2023 r. przyjęła **94 506 m³ ścieków**,
- z tytułu odbioru i oczyszczenia ścieków w w/w oczyszczalniach uzyskano wysokość **545 367,12 zł netto**.
- liczba awarii na infrastrukturze kanalizacyjnej w 2023 r. - **25**

Koszty funkcjonowania Gminnego Zakładu Komunalnego w 2022 r. wyniosły **3.770.588,21 zł netto**.

Drogi gminne

Łączna długość dróg gminnych na koniec 2023 roku wynosi 94,48 km, w tym utwardzonych 75,125 km i gruntowych 19,365 km.

Zadania zrealizowane:

1. Rozbudowa i przebudowa dróg gminnych Nr 116437E i 110530E w m. Jadwigów

Zakres prac: wykonanie rozbudowy drogi o długości 1,02 km. Została wykonana pełna konstrukcja jezdni o szer. 4,5 m o nawierzchni z kostki betonowej, wyniesione przejścia dla pieszych z kostki betonowej, pobocze utwardzone kostką betonową, zjazdy do nieruchomości, pętla autobusowa, usunięcie kolizji z siecią elektroenergetyczną. Zadanie dofinansowane ze środków PROW 2007-2013. Wartość prac wykonanych w 2023 r.: 2.378.539,00 zł

2. Rozbudowa ul. Klonowej w miejscowości Smardzewice

Rozbudowa ulicy Klonowej w miejscowości Smardzewice na odcinku ok. 0,5km. Nawierzchnia jezdni, chodnika, ścieżki rowerowej, parkingów z kostki betonowej, odwodnienie drogi, oświetlenie uliczne.

Projekt dofinansowywany ze środków unijnych w ramach RPO WŁ na lata 2014-2020 oraz z Programu Polski Ład.

Inwestycja była realizowana w latach 2022-2023 r.

Wartość prac wykonanych w 2023 r.: 2.748.632,00 zł

3. Przebudowa drogi gminnej nr 116422E - ul. Rybna w m. Tresta

Okres realizacji 2022-2023. Wykonano jezdnie o nawierzchni z kostki betonowej o dł. 0,2 km.

Wartość prac wykonanych w 2023 r. – 273.404,00 zł

4. Remont drogi gminnej nr 116641E miejscowości Wąwał ul. Tomaszowska. Długość remontowanego odcinka – 1,1 km. Zakres prac: remont konstrukcji jezdni o szer. 5 m, pobocza z kruszywa oraz z kostki betonowej, regulacja nawierzchni istniejących zjazdów, odwodnienie. Zadanie dofinansowane ze środków Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg
Wartość prac remontowych w 2023 r.: 1.420.828,58 zł

5. Budowa studni chłonnych w m. Cieblowice Duże - droga gminna nr 116604E

Wykonane zostały dwa odwierty studni chłonnych w miejscowości Cieblowice Duże. Zostały wykonane dwa osadniki Øz1500 mm. Opracowana została dokumentacja hydrogeologiczna powykonawcza i operat wodno-prawny.

Wartość prac wykonanych w 2023 r.: 21.525,00 zł

Zadania inwestycyjne w toku:

Przebudowa drogi gminnej - ul. Południowa w m. Smardzewice

W 2023 r. została zawarta umowa z wykonawcą robót budowlanych, obejmujących budowę ścieżki rowerowej o dł. 608 mb, przebudowę jezdni oraz oświetlenia drogowego. Zadanie zostanie zakończone w II kw. 2024 r. Zadanie dofinansowane z Programu Inwestycji Strategicznych Polski Ład.

Drogi wewnętrzne

Łączna długość dróg wewnętrznych na koniec 2023 roku wynosi 129,20 km, w tym 12,00 km utwardzonych i 117,20 km gruntowych.

Zadania zrealizowane:

Budowa miejsc parkingowych przy drodze wewnętrznej - ul. Szkolna w m. Twarda

Okres realizacji 2022-2023. Obejmowało budowę miejsc parkingowych z kruszywa, przebudowę oświetlenia ulicznego, montaż 8 szt. słupów oświetleniowych, usunięcie kolizji elektroenergetycznej przy ul. Szkolnej w miejscowości Twarda.

Wartość inwestycji: 331.533 zł. Wartość prac wykonanych w 2023 r.: 81.986,00 zł.

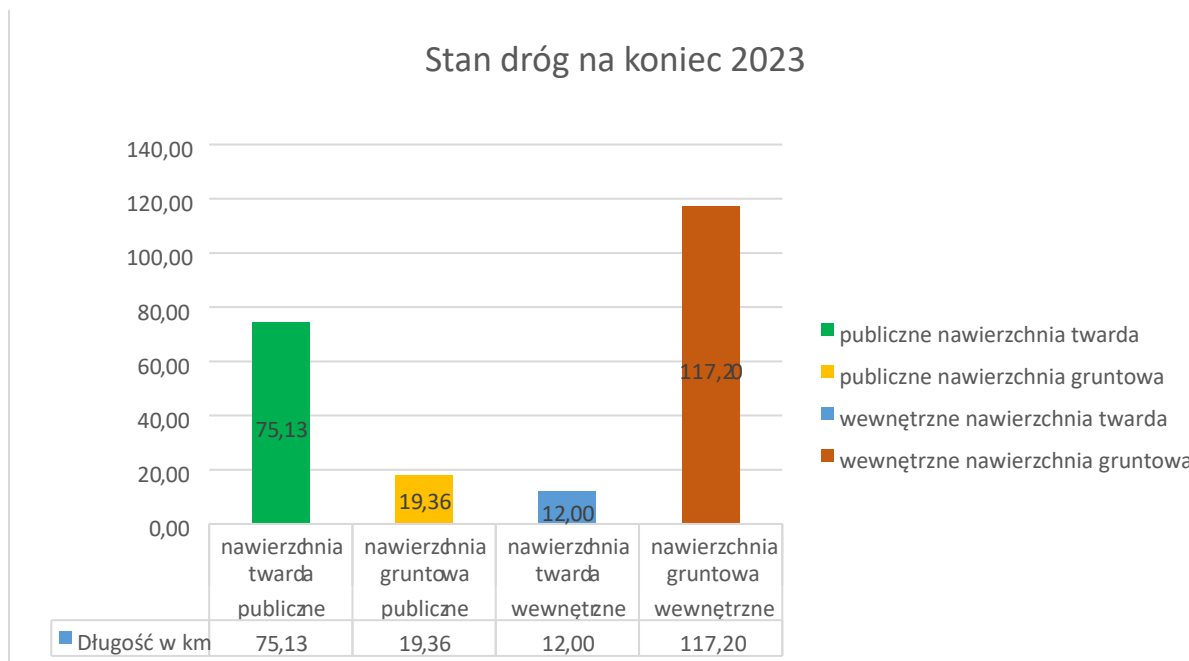
Utrzymanie dróg

W 2023 r. wykonano następujące prace związane z drogami gminnymi:

- remonty nawierzchni twardych i gruntowych,
- wykaszanie i odtwarzanie rowów,
- zimowe i letnie utrzymanie,

- oznakowanie dróg i ulic,
- zakup kruszyw i szlaki itp..

Łączne wydatki na drogi publiczne wyniosły 520.933,00 zł, a na drogi wewnętrzne 160.344,78 zł



Infrastruktura oświetlenia drogowego:

Na koniec 2023 roku łączna ilość oprav oświetleniowych wynosi: 1822 szt.

1. Wykonano oświetlenie uliczne w m. Tresta ul. Wierzbowa na odc. dł. ok. 300 mb, montaż 7 słupów z oprawami led. Wartość prac wykonanych w 2023 r.: 52.000,00 zł
2. Wykonano montaż 9 szt. słupów oświetleniowych przy ul. Szkolnej w miejscowości Twarda, w ramach realizacji inwestycji pn. „Budowa miejsc parkingowych przy drodze wewnętrznej - ul. Szkolna w m. Twarda”,
3. Wykonano montaż 10 szt. słupów oświetleniowych przy ul. Klonowej w miejscowości Smardzewice w ramach inwestycji pn. „Rozwój gospodarki turystycznej w oparciu o wykorzystanie walorów krajobrazowych w celu zagospodarowania turystyczno - rekreacyjnego terenu nad Zalewem Sulejowskim w miejscowości Smardzewice”.

Infrastruktura edukacyjna:

Edukacja szkolna i przedszkolna odbywała się w 7 obiektach gminnych.

Rozbudowa budynku dydaktyczno-oświatowego ZS w Zawadzie

W 2021 r. rozpoczęła się rozbudowa istniejącego budynku szkoły podstawowej o część mieszczącą trzy sale lekcyjne, szatnie, sanitariaty, świetlicę, stołówkę, zaplecze kuchenne oraz pomieszczenia towarzyszące. Całość będzie połączona funkcjonalnie z istniejącym głównym budynkiem szkoły. Powierzchnia użytkowa: 690,52m².

Zakończenie prac nastąpiło w I kw. 2023 r. Wartość inwestycji: 6.339.516 zł.

W 2023r. poniesiono wydatki w ramach odbioru końcowego, koszty waloryzacji wynagrodzenia wykonawcy, koszty zakupu pierwszego wyposażenia szkoły a także inspektora nadzoru inwestorskiego oraz autorskiego. Wartość prac wykonanych w 2023 r.: 2.072.745,33 zł.

Budowa obiektów kultury:

1. Rozbudowa i przebudowa budynku Domu Ludowego w Twardej przy ul. Południowej 7.

W 2021 r rozpoczęły się roboty budowlane na obiekcie domu ludowego. Zakres prac: rozbudowa, przebudowa i termomodernizacja budynku o powierzchni użytkowej po realizacji – 535,09 m². Zakres prac: prace związane z dostosowaniem budynku do wymogów p.poż., docieplenie przegród zewnętrznych wraz z elewacją, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, wymiana źródła ciepła na zasilanie gazowe, wymiana pokrycia dachowego, roboty sanitarne, elektryczne oraz prace wykończeniowe wewnątrz budynku. Pierwsze wyposażenie obiektu i zagospodarowanie terenu wokół budynku. Wartość inwestycji: 1.083.407 zł. Inwestycja dofinansowana ze środków unijnych w ramach RPO WŁ 2014-2020 w kwocie 545.004,00 zł oraz WFOŚiGW w kwocie 99.413,00 zł. W 2022 r. zakończono prace budowlane przy budynku DL.

Natomiast w 2023 r. poniesiono wydatki w ramach pierwszego doposażenia kuchni, pomieszczeń KGW, OSP oraz zagospodarowania terenu za kwotę: 39.617,00 zł

2. Termomodernizacja i przebudowie budynku Świetlicy Wiejskiej w miejscowości Smardzewice ul. Główna 16/18.

W 2021 r rozpoczęły się roboty budowlane na obiekcie świetlicy. Zakres prac: przebudowa i termomodernizacja budynku o powierzchni użytkowej po realizacji - 1308,82 m². Zakres prac: docieplenie przegród zewnętrznych wraz z elewacją, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, wymiana źródła ciepła na zasilanie gazowe, wymiana pokrycia dachowego, roboty sanitarne, elektryczne oraz prace wykończeniowe wewnątrz budynku. Zmiana sposobu użytkowania poddasza na działalność orkiestry dętej i zespołu ludowego. Pierwsze wyposażenie obiektu i zagospodarowanie terenu wokół budynku. Wartość inwestycji: 1.663.763,00 zł. Inwestycja dofinansowana ze środków unijnych w ramach RPO WŁ 2014-2020 w kwocie 826.123 zł oraz WFOŚiGW w kwocie 99.701,00 zł.

Natomiast w 2023 r. poniesiono wydatki w ramach pierwszego doposażenia kuchni, pomieszczeń zespołu ludowego oraz zagospodarowania terenu za kwotę: 34.617,81

Tereny inwestycyjne:

Gmina posiada w pełni uzbrojony teren inwestycyjny w Łazisku o pow. 4,27 ha mający bezpośredni dostęp do drogi ekspresowej S-8 dla potencjalnych inwestorów. Szacowana cena jednostkowa za grunt wynosi 82,00 zł/m² brutto.

Infrastruktura turystyczna:

Zadania zrealizowane w 2023 r.:

1. Rozwój gospodarki turystycznej w oparciu o wykorzystanie walorów krajobrazowych w celu zagospodarowania turystyczno - rekreacyjnego terenu nad Zalewem Sulejowskim w miejscowości Smardzewice. Rozpoczęcie robót – 2022 r. zakończenie – 2023 r. W 2023r. poniesiono wydatki w ramach II i III odbioru częściowego i odbioru końcowego oraz usługi inspektora nadzoru.

Zakres prac:

Zadanie nr 1: Został wykonany teren rekreacyjny nad Zalewem Sulejowskim w miejscowości Smardzewice: wykonano obiekty zaplecza administracyjno-higieniczno-sanitarnego, ciągi komunikacyjne (pieszo-jezdne) i aleje spacerowe– na terenie plaży i w lesie, plaża piaszczysta i trawiasta, dwa place zabaw (w tym jeden wodny), siłownia plenerowa, boisko do piłki plażowej, scena letnia plenerowa, mała architektura typu: ławki, stoliki, stojaki na rowery itp., miejsce wykorzystywane do kąpieli dla dzieci i dla dorosłych, doprowadzenie infrastruktury technicznej: wodociągowej, kanalizacyjnej, energetycznej, teletechnicznej, architektura zieleni (ogród na plaży i pielęgnacja leśnego parku), oświetlenie parkowe.

Inwestycja dofinansowana ze środków unijnych w ramach RPO WŁ 2014-2020 oraz Programu Polski Ład.

Wartość prac wykonanych w 2023 r. – 9.612.728,29 zł.

W 2023 r. zostało także zakupione wyposażenie za kwotę 254.532,86 zł.

2. Budowa platformy widokowej - zielony przystanek w miejscowości Smardzewice.

Wykonano platformę widokową wraz z balustradą, ciąg pieszy, nasadzenia roślin, zamontowano urządzenia małej architektury oraz oświetlenie solarne. Zadanie dofinansowane ze środków budżetu województwa łódzkiego "Infrastruktura sołecka na plus" . Wartość prac wykonanych w 2023 r.: 157.793,00 zł.

Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa:

1. Adaptacja pomieszczeń usługowych w DL w Jadwigowie na pomieszczenia garażowe dla OSP

Zakres prac: wykonano roboty budowlane obejmujące przebudowę części budynku Domu Ludowego w Jadwigowie (dawny sklep) z przeznaczeniem na funkcję garażową i pomieszczenia pomocnicze dla OSP Jadwigów. Obniżono posadzkę, zamontowano wrota garażowe, roboty elektryczne, wentylacyjne oraz prace wewnętrzne wykończeniowe. Wartość prac wykonanych w 2023 r.: 167.780,00 zł.

2. „Dostawa łodzi typu RIB z silnikiem zaburtowym wraz z przyczepą podłodziową i wyposażeniem dla OSP Twarda”. Zakres rzeczowy: łódź typu RIB w wykonaniu profesjonalnym dla służb ratowniczych, zaprojektowana do pływania po morskich wodach przybrzeżnych, dużych zatokach, zalewach, jeziorach i rzekach.

Wartość prac wykonanych w 2023r.: 199.260,00 zł. Zadanie dofinansowane ze środków Funduszu Sprawiedliwości.

3. Zakup wraz z dostawą urządzeń hydraulicznych do ratownictwa technicznego dla OSP Chorzęcin.

Zakres rzeczowy: agregat hydrauliczny, nożyce hydrauliczne, rozpieracz ramieniowy, cylinder rozpierający, wąż przedłużający 10 m - 2 szt., piła ręczna do cięcia szyb klejonych, wybijak do szyb hartowanych, nóż do pasów bezpieczeństwa, mata narzędziowa.

Wartość prac wykonanych w 2023r.: 91.500,00 zł. Zadanie dofinansowane ze środków Funduszu Sprawiedliwości.

4. Zakup pojazdu specjalnego typu Quad dla OSP Wąwał, Wartość zadania: 54.988 zł, w tym wartość dofinansowania z Funduszu Sprawiedliwości: 49.988 zł

5. Zakup średniego pojazdu ratowniczo-gaśniczego na rzecz OSP w Wąwale, Wartość zadania: 415.000 zł, w tym wartość dofinansowania z Funduszu Sprawiedliwości: 200.000 zł

Gospodarka komunalna:

Renowacja zbiorników wodnych w m. Cekanów (746m²), Wiaderno (998m²) i Twarda (800m²).

Zakres prac: oczyszczenie i odmulenie zbiorników, zagospodarowanie terenu wokół zbiorników, pielęgnacja i wykonanie nasadzeń.

Rozpoczęcie robót – 2022 r. zakończenie – 2023 r.

Wartość inwestycji: 378.390,00 zł. Wartość prac wykonanych w 2023 r. – 97.597,29 zł.

Inwestycja dofinansowana z budżetu Województwa Łódzkiego.

Budowa budynku mieszkalnego wielorodzinnego wraz z zagospodarowaniem w miejscowości Dąbrowa ul. Południowa.

Zakres prac: budynek dwukondygnacyjny, niepodpiwniczony. W obiekcie powstanie 6 lokali mieszkalnych, na każdej kondygnacji po 3 lokale z przynależnymi loggiami i komórkami lokatorskimi. Powierzchnia użytkowa: parter – 214,63 m², piętro – 197,76 m².

Rozpoczęcie robót – 2022 r. zakończenie – 2023 r. W 2023 r. poniesiono wydatki za odbiór częściowy i końcowy inwestycji, przyłącze gazu i UDT.

Wartość inwestycji: 2.621.855,00 zł. Wartość prac wykonanych w 2023 r. – 2.118.808,00 zł.

Inwestycja dofinansowana z Funduszu Dopłat w ramach realizacji przez Bank Gospodarstwa Krajowego rządowego programu budownictwa komunalnego w wysokości 80%.

Przebudowa budynku gminnego w Swolszewicach Małych.

W wyniku prac zostały utworzone 2 lokale mieszkalne o pow. użytkowej 64,04m². Zadanie zostało rozpoczęte w 2023 r. zakończenie robót: II kwartał 2024 r.

Wartość inwestycji: 311.468,00 zł. W 2023 r. nie poniesiono wydatków. Zadanie jest dofinansowane z Funduszu Dopłat w ramach realizacji przez Bank Gospodarstwa Krajowego rządowego programu budownictwa komunalnego w wysokości 80%.

Budowa bazy materiałowo-sprzętowej w Wiadernie dla Gminnego Zakładu Komunalnego

Zakres prac: budynek socjalno-administracyjny (pomieszczenia biurowe, sanitariaty, pomieszczenia socjalne) – pow. użytkowa – 52,96 m², budynek magazynowy – pow. użytkowa – 101,24 m², rozbiórka dwóch budynków gospodarczych, zagospodarowanie terenu. Rozpoczęcie robót – 2021 r., zakończenie – 2023 r.

W 2023 r. poniesiono wydatki w ramach robót budowlanych oraz zakupu pierwszego wyposażenia.

Wartość inwestycji: 935.687,00 zł. Wartość prac wykonanych w 2023 r.: 184.953,00 zł.

Budowa wielofunkcyjnych stref aktywności w gminie Tomaszów Mazowiecki

1. Doposażenie strefy aktywności w miejscowości Cekanów.

Zamontowano urządzenia: zestaw zabawowy, huśtawka podwójna, huśtawka „bocianie gniazdo”, huśtawka „ważka”, karuzela tarczowa, dwa bujaki sprężynowe, równoważnia, zestaw wspinaczkowy, równoważnia.

Wartość prac wykonanych w 2023 r. – 122.267,00 zł.

2. Rozbudowa i przebudowa placu zabaw przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Smardzewicach. Zamontowano huśtawkę wagową, zestaw zabawowy ze zjeżdżalnią, zestaw sprawnościowy, huśtawkę podwójną i bocianie gniazdo, dwa sprężynowce, pomost linowy z klockami, tablica edukacyjna, ławki, kosze na śmieci, piaskownicę, wykonano również nowy natrysk warstwy poliuretanowej na nawierzchni bezpiecznej.

Wartość prac wykonanych w 2023 r. – 221.855,00 zł.

3. Dopuszczenie placu zabaw w miejscowości Niebrów. Zadanie dofinansowane ze środków budżetu województwa łódzkiego "Sołectwo na plus" w wysokości 12.000,00 zł. Wartość prac wykonanych w 2023 r. – 37.224,72 zł.

4. Podwyższenie piłkochwyłów na boisku sportowym w Cieblowicach Dużych.

Wartość prac wykonanych w 2023 r. – 16.600,00 zł.

Gospodarka mieszkaniowa

Program gospodarowania zasobem mieszkaniowym gminy:

Powyższe reguluje Uchwała nr XXXVIII/226/21 Rady Gminy Tomaszów Mazowiecki z dnia 25 marca 2021 roku, w sprawie wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Tomaszów Mazowiecki na lata 2021 – 2026.

Gminny Zakład Komunalny administruje 26 lokalami mieszkalnymi.

- | | |
|---|---------------------------|
| • 22 lokali komunalnych o pow. użytkowej | - 1059,45 m ² |
| - blok w Wąwale ul. Tomaszowska 107 | - 4 mieszkania komunalne, |
| - 2 bloki w Dąbrowie ul. Południowa 45 i 47 | - 8 mieszkań komunalnych, |
| - blok w Dąbrowie ul. Południowa 45 A | - 6 mieszkań komunalnych |
| - blok w Smardzewicach ul. Zielona 31 | - 4 mieszkania komunalne, |
| - blok w Twardej ul. Główna 65 | - 2 mieszkania komunalne |
| 4 lokali socjalnych o pow. użytkowej | - 135,33 m ² |
| - blok w Twardej ul. Główna 65, | |

W mieszkaniach komunalnych i socjalnych zamieszkuje łącznie, 70 osób.

Zadłużenie na koniec 2023 roku z tytułu czynszu wynosi 26 696,97 zł netto oraz z tytułu opłat za gospodarowanie odpadami 6 842,77 zł netto.

Na dzień 31 grudnia 2023 roku Gmina posiada 2 wolne lokale mieszkalne, złożono dwanaście wniosków o przydział mieszkania.

Zasady polityki czynszowej:

Zasady polityki czynszowej reguluje w/w uchwała. Zgodnie z nią stawkę czynszu za 1 m² powierzchni użytkowej ustala Wójt Gminy Tomaszów Mazowiecki w drodze zarządzenia.

Na dzień 31-12-2023 r. obowiązuje stawka 9,10 zł za 1 m² powierzchni użytkowej lokalu zgodnie z zarządzeniem nr 35/2023 Wójta Gminy Tomaszów Mazowiecki z dnia 07.03.2023 r. w sprawie określenia stawki czynszu za najem lokali mieszkalnych wchodzących w skład zasobu mieszkaniowego Gminy Tomaszów Mazowiecki.

Stawka czynszu podlega zróżnicowaniu o czynniki podwyższające i obniżające wartość użytkową lokalu. Stawka czynszu za 1 m² powierzchni użytkowej lokalu socjalnego wynosi 50 % stawki najniższego czynszu obowiązującego w gminie.

Gospodarka odpadami i ochrona środowiska

1. W zakresie usuwania oraz unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest

Gmina realizuje założenia „Programu usuwania azbestu wyrobów zawierających azbest dla

Gminy Tomaszów Mazowiecki na lata 2015-2032”

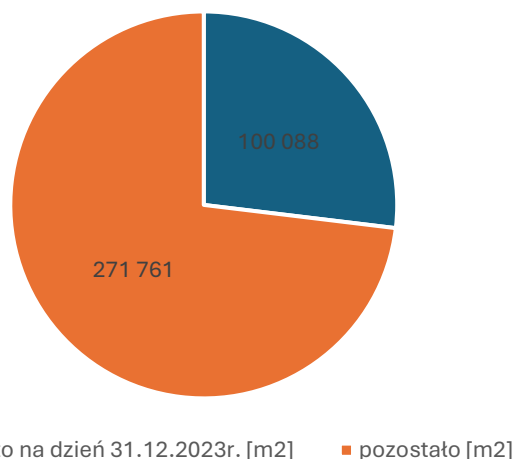
Działania polegają na odbiorze oraz unieszkodliwianiu wyrobów zawierających azbest.

W ramach ww. działania w roku **2023**, usunięto azbest z **67** (79 w 2022 r.) posesji o łącznym tonażu **219,55 Mg** (252,62 Mg w 2022 r.). Udzielono dotacji w kwocie **110 020,90 zł** (113 769,94 zł w 2022r.) – dotyczącej dofinansowania kosztów związanych z transportem i utylizacją wyrobów zawierających azbest. Zutylizowano 14 271 m² płyt azbestowych.

Z demontażu azbestu skorzystało 23 wnioskodawców. Udzielono dotacji w kwocie **23 864 zł** (16 748,00 w 2022 r.). Zdemontowano 5592 m² płyt azbestowych.

W roku 2021 przeprowadzono inwentaryzację wyrobów zawierających azbest na terenie gminy gdzie, zainwentaryzowano 371 848,93 m² wyrobów azbestowych, co daje w przeliczeniu około 5 558 Mg. Do 31.12.2023 r. usunięto **100 087,75 m²** wyrobów azbestowych.

Powierzchnia pokryć dachowych z azbestem



2. Program Ochrony Środowiska – Edukacja ekologiczna

W terminie od 1 lutego 2023r. do 31 maja 2023r. został przeprowadzony konkurs pn. „Bądź Ekoszkolą/ Ekoprzedsiębiorcą” Konkurs skierowany był do dzieci i młodzieży z placówek oświatowych z terenu gminy Tomaszów Mazowiecki. We wskazanym okresie dzieci zbierały makulaturę, nakrętki oraz butelki PET. Wszystkie biorące placówki oświatowe otrzymały metalowe serca do zbierania nakrętek.

Konkurs miał na celu:

- promowanie powtórnego wykorzystania surowców wtórnych,
- kształtowanie pozytywnej postawy wobec środowiska naturalnego, poprzez podejmowanie działań na rzecz ochrony środowiska,
- uświadomienie problemu nadmiernego wytwarzania odpadów,
- promowanie segregowania odpadów,
- przedstawienie problemów wynikających ze złego segregowania odpadów,
- uzasadnienie potrzeby zmniejszenia ilości zmieszanych odpadów komunalnych.

Priorytetowym zadaniem dla Gminy Tomaszów Mazowiecki na najbliższe lata jest:

- dalsze promowanie selektywnej zbiórki,
- podejmowanie działań informacyjnych,
- prowadzenie edukacji ekologicznej w zakresie prawidłowego segregowania odpadów komunalnych, zmniejszenia ilości wytwarzanych odpadów,
- propagowanie korzyści, jakie niesie dla środowiska odzysk, w tym recykling,

- prowadzenie edukacji ekologicznej promującej zapobieganie powstawania odpadów i prawidłowe postępowanie z odpadami.

W roku 2023 z prac polegających na sprzątaniu poboczy dróg gminnych i powiatowych, przystanków autobusowych, czyszczenia przydrożnych rowów oraz dzikich wysypisk śmieci zebrano 29,06 Mg odpadów zmieszanych, których łączny koszt utylizacji wyniósł **36.092,50 zł**.

3. Ochrona zwierząt

Zadaniem własnym Gminy jest między innymi zapewnienie opieki bezdomnym zwierzętom.

Umowę na zapewnienie opieki oraz wyłapywanie bezdomnych zwierząt na terenie Gminy realizuje:

- Schronisko dla Bezdomnych Zwierząt ul. Kępa 16, 97-200 Tomaszów Mazowiecki;
- Fundacja „Podaj łapę” w Oleśnicy;
- Przychodnia Weterynaryjna MedicoVet Maciej Kejna, ul. Św. Antoniego 72b, 97-200 Tomaszów Mazowiecki.

W 2023 r oddano do schroniska i fundacji łącznie 36 psów. Wykonano 2 zabiegów sterylizacji kotów wolnożyjących, ponadto psy oddane do schroniska oraz fundacji zostały poddane zabiegowi sterylizacji bądź kastracji.

Na realizację całego programu wydano **83.732,00 zł**.

4. Gospodarka odpadami komunalnymi.

Jednym z głównych celów systemu gospodarki odpadami komunalnymi jest zrealizowanie obowiązków wynikających z dyrektyw unijnych, czyli osiągnięcie we wskazanym terminie odpowiednich poziomów:

- recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła;
- ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania;
- recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych.

Od początku trwania nowego systemu gospodarowania odpadami tj. od 2013 r. gmina zapewnia mieszkańcom:

- pojemniki na odpady,
- worki na odpady segregowane,
- przy każdej zbiórce odpadów segregowanych odbiór elektrośmieci,
- zbiórkę odpadów wielkogabarytowych 1 raz do roku,
- Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych na ul. Majowej 87/89 w Tomaszowie Mazowieckim.

Wszystko to wliczone jest w opłatę, którą mieszkańcy uiszczają, co miesiąc do Gminy.

Przyczynia się do tego coraz większa wiedza mieszkańców w zakresie segregacji.

W 2023 r. odebrano od mieszkańców łącznie 3862,255 Mg odpadów komunalnych:

INFORMACJA O ODEBRANYCH ODPADACH KOMUNALNYCH		
Kod odpadów	Rodzaj odpadów	Masa odebranych odpadów komunalnych [Mg]
20 03 01	Niese segregowane (zmieszane) odpady komunalne	2672,95
15 01 07	Opakowania ze szkła	252,865
15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	265,515
15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	86,302
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	191,755
20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23, 20 01 35	2,627
20 01 35*	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki	2,339
20 01 34*	Baterie i akumulatory łącznie z bateriami i akumulatorami wymienionymi w 16 06 01, 16 06 02 lub 16 06 03 oraz niesortowane baterie i akumulatory zawierające te baterie	0,07
20 01 23*	Urządzenia zawierające freony	2,677
16 01 03	Zużyte opony	26,564
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	302,04
20 02 03	Inne odpady nieulegające biodegradacji	31,92

17 09 04	Zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu inne niż wymienione w 17 09 01, 17 09 02 i 17 09 03	24,631
Razem		3 862,255

Zgodnie z przedłożonymi danymi w sprawozdaniach podmiotów odbierających odpady komunalne w systemie BDO i przy zastosowaniu powyższych wzorów wyliczono, że **w roku 2023 poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych wyniósł 19,61 %.**

Dla roku 2023 poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych w wysokości co najmniej: 35% wagowo, a więc za rok 2023 wymagany poziom **nie został osiągnięty.**

Koszt odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych w 2023 r. wyniósł: **3 441 352,63 zł**
Szczegółowe dane zawarte są w odrębnym dokumencie pn.: Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na rok 2022r. zamieszczonym w BIP pod adresem:

<https://bip.gminatomaszowmaz.pl/artukul/87/3251/analiza-stanu-gospodarki-odpadami-komunalnymi-na-terenie-gminy-tomaszow-mazowiecki-za-rok-2023>

5. Nieczystości ciekłe

W roku 2023 r. przeprowadzono kontrole zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków w miejscowościach: Wiaderno, Chorzęcin, Zawada, Jadwigów, Twarda, Sługocice, Dąbrowa.

Właściciele nieruchomości zgodnie z przepisami ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2023r. poz. 1469 ze zm.), zostali wezwaniu do udokumentowania w formie umowy korzystania z usług wykonywanych przez przedsiębiorcę posiadającego zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych przez okazanie umów i dowodów uiszczenia opłat za usługi odbioru nieczystości ciekłych.

Wobec właścicieli nieruchomości, którzy nie wywiązali się z obowiązków wynikających z ww. ustawy oraz Regulaminu utrzymania czystości i porządku w gminie Tomaszów Mazowiecki zostały skierowane pisma do organu Policji w celu prowadzenia sprawy według przepisów Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia.

6. Wymiana nieekologicznych źródeł ciepła

W 2023r. Gmina Tomaszów Mazowiecki udzielała dotacji celowej w celu ochrony powietrza oraz ograniczenia niskiej emisji ze źródeł ciepła w gospodarstwach domowych na obszarze na zasadach określonych w Uchwale Nr XXXVII/217/21 Rady Gminy Tomaszów Mazowiecki z dnia 28 stycznia 2021 r. w sprawie przyjęcia „Regulaminu określającego zasady udzielania i rozliczania dotacji celowej ze środków budżetu Gminy Tomaszów Mazowiecki na dofinansowanie przedsięwzięć związanych z ograniczeniem niskiej emisji na terenie Gminy Tomaszów Mazowiecki”

Efektom udzielonej dotacji w Gminie Tomaszów Mazowiecki, jest zlikwidowanie 31 starych pieców (poniżej 5 klasy). Zostały one wymienione na:

Lp.	Rodzaj nowego źródła ciepła	Ilość zamontowanych
1	Pompa ciepła	22
2	Kocioł gazowy	6
3	Kocioł na pellet	3
	RAZEM	31

Kwota udzielonej dotacji na wymianę źródeł ogrzewania wyniosła **218.000,00 zł**

Na mocy porozumienia Gminy Tomaszów Mazowiecki z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi, w punkcie informacyjno – konsultacyjnym programu „Czyste powietrze” zostało złożonych 149 wniosków na kwotę 6 896 795,00 zł.

Gospodarka nieruchomościami

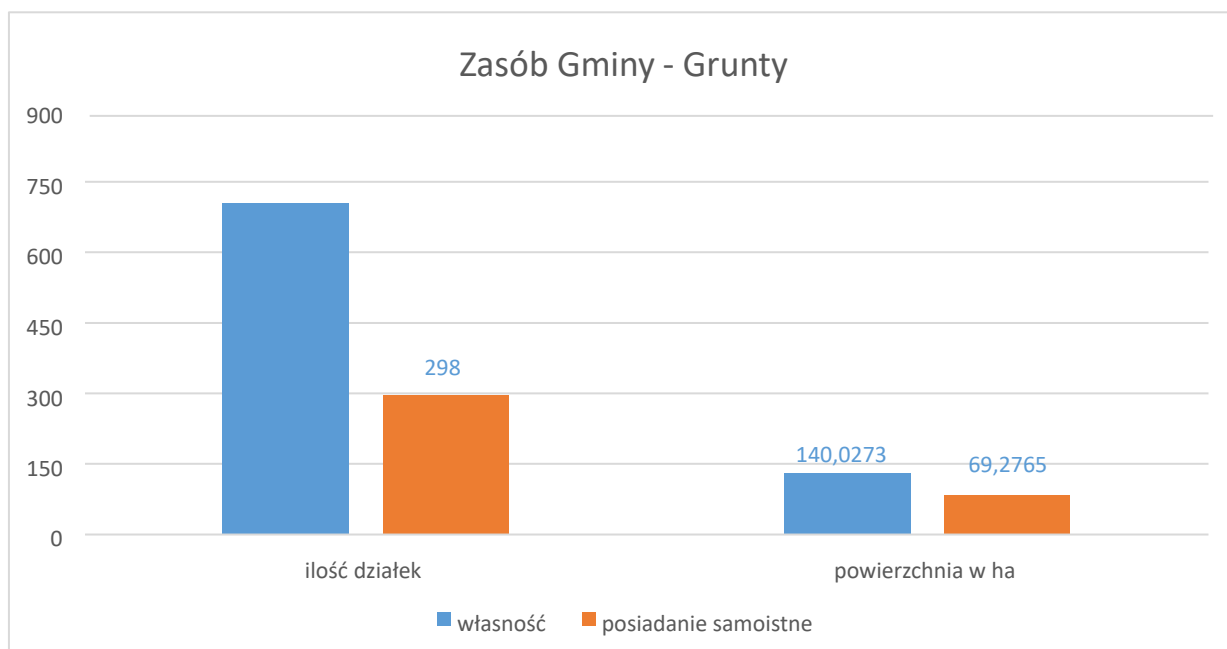
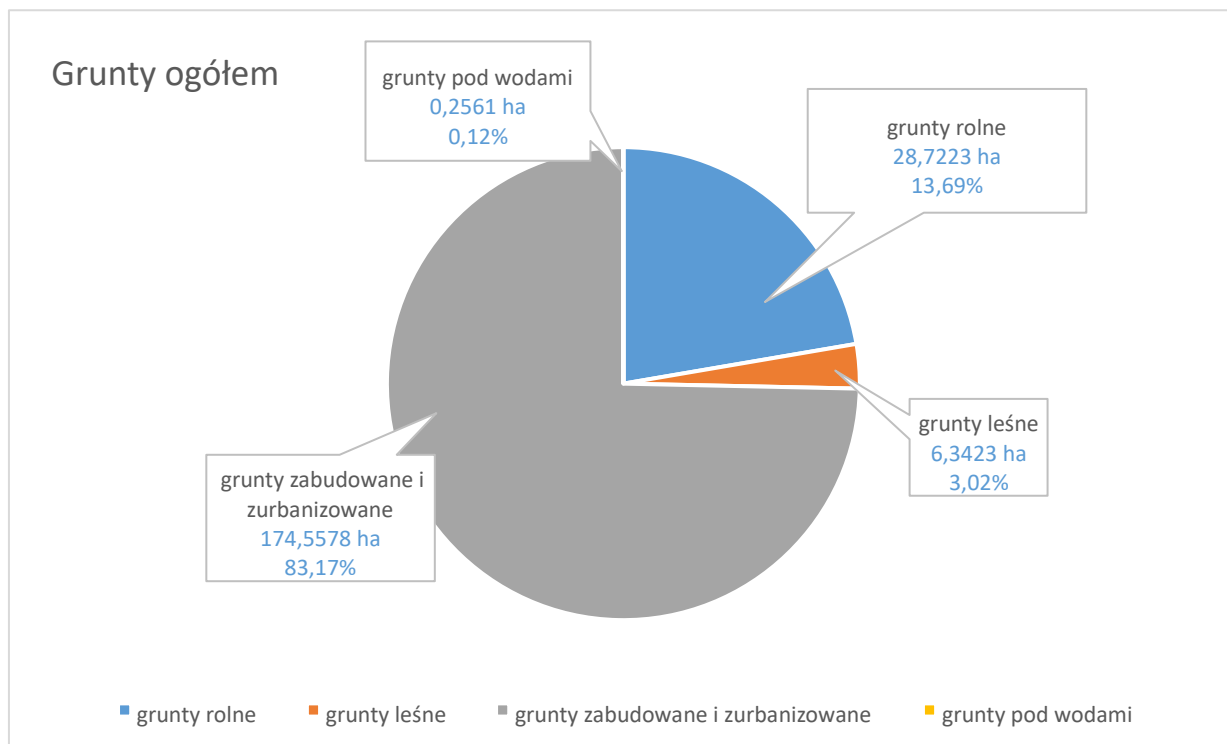
I. Mienie gminne

Grunty będące własnością gminy mogą być przedmiotem sprzedaży, zamiany, zrzeczenia się, oddania w użytkowanie wieczyste, użytkowanie, trwałe zarząd, dzierżawę lub najem.

Stan mienia na 29.12.2023 r.

Gmina Tomaszów Mazowiecki była w posiadaniu 1002 działek o łącznej powierzchni 209,8785 ha, gdzie 704 działki o powierzchni 140,0273 ha stanowiły własność Gminy, a 298 działek o powierzchni 69,2765 ha stanowiło samoistne posiadanie. Zgodnie z klasyfikacją użytków gruntowych, wszystkie nieruchomości gminne obejmują:

- grunty rolne – pow. 28,7223 ha,
- grunty leśne – pow. 6,3423 ha,
- grunty zabudowane i zurbanizowane – 174,5578 ha,
- grunty pod wodami – 0,2561 ha.

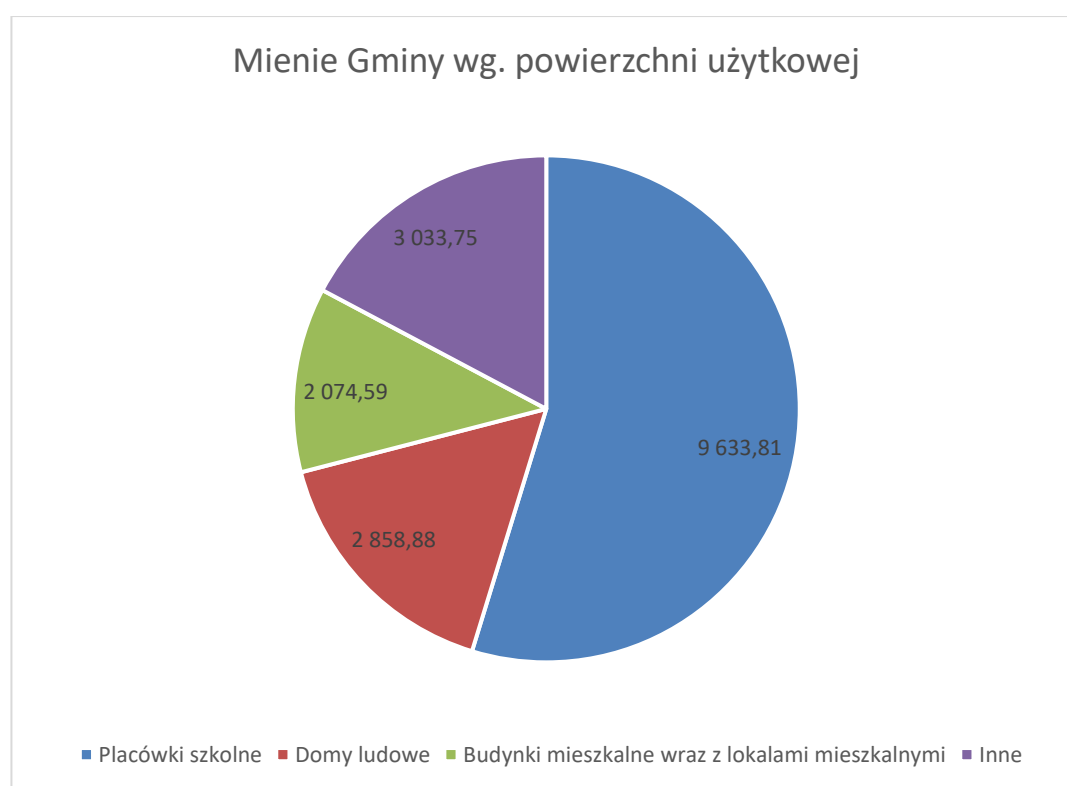


Wykaz budynków i lokali będących w zasobach Gminy stan na 31.12.2023 r.

tab.1

L.P.	BUDYNEK	MIEJSCOWOŚĆ	ULICA I NR	NR DZIAŁKI	POWIERZCHNIA DZIAŁKI (M ²)	POW. UŻYT. (M ²)
1.	Budynek mieszkalny (blok)	Dąbrowa	Południowa 47, 45,	410/1,	4 093,00	397,23
2.	Budynek mieszkalny (blok)	Dąbrowa	Południowa 45A	410/5,	1 106,00	412,39
3.	Budynek mieszkalny	Twarda	Główna 65	824/2	1 636,00	294,15
4.	Budynek mieszkalny (blok)	Wąwał	Tomaszowska 107	568	1 656,00	208,29
5.	Budynek mieszkalny	Smardzewice	Zielona 31	1289/8, 1290/8	1 181,00	303,00
6.	Budynek mieszkalny (½ współwłasności)	Smardzewice	Ostrowskiego 4	1491	0,0725	150
7.	Budynek mieszkalny (1/6 współwłasności)	Tomaszów Mazowiecki	Zawadzka 154A	197/5	0,8742	120
8.	Lokal mieszkalny	Smardzewice	Jeleń 3 m 1	2182/2.	1 705,00	63,27
9.	Lokale mieszkalne	Swolszewice Małe	Trzciniec 44	248/3	ujęta przy DL	64,04
10.	Lokale mieszkalne	Wiaderno	87	382	ujęta przy DL	62,22
11.	Budynek stacji wodociągowej	Cekanów	Jagiełły 3	155	2100,00	54,41
12.	Budynek stacji wodociągowej	Łazisko	202	213/2, 214/2	1166,00	124,34
13.	Budynek stacji wodociągowej	Wiaderno	16A	888/4, 210/4	2200,00	47,73
14.	Budynek stacji wodociągowej	Cieblowice Duże	132A	137/1	600,00	51,29
15.	Budynek stacji wodociągowej	Smardzewice	Główna 12	358, 356/1, 361/1, 359, 360, 343	2 195,00	56,32
16.	Budynek stacji wodociągowej	Chorzęcín	26	123/2	1 636,00	180,20
17.	Oczyszczalnia ścieków	Cieblowice Duże	-	1674	1 687,00	40,12
18.	Oczyszczalnia ścieków	Zawada	-	67/3,67/2,68/2	8 522,00	267,17
19.	Budynek gospodarczy przy blokach m.	Twarda	Główna 65	824/2	ujęta przy b.m	65,11
20.	Budynek gospodarczy przy blokach m.	Dąbrowa	Południowa 45, 47	410/1,	ujęta przy b.m	195,00
21.	Budynek gospodarczy przy blokach m.	Wąwał	Tomaszowska 107	568	ujęta przy b.m	111,00

22.	Budynek gospodarczy (1/2 współwłasności)	Smardzewice	Ostrowskiego 4	1491	ujęta przy b.m	50,00
23.	Budynek gospodarczy (1/6 współwłasności)	Tomaszów Mazowiecki	Zawadzka 154/4	197/5	ujęta przy b.m	20,00
24.	Przychodnia Rodzinna	Smardzewice	Główna 13/15	411. 412.	3 040,00	437,33
25.	Pozostałe budynki	Kolonia Zawada	Sadowa 42	198/4	524,00	52,00
26.	Pozostałe budynki	Twarda	Wodna 9	281	6 278,00	30,00
27.	Pozostałe budynki	Tomaszów Mazowiecki	Hubala 110	201	1 375,00	38,20
28.	Budynki biurowe	Tomaszów Mazowiecki	Prezydenta I. Mościckiego 4	268	1 644,00	1 213,53
Razem:					44 344,95	5 108,34



Obmiar powierzchni użytkowej dokonano z natury.

Tab. 2

L.P.	NAZWA PLACÓWKI	MIEJSCOWOŚĆ	ULICA I NR	POW. UŻYTKOWA (M ²)	DZIAŁKI NR	POWIERZCHNIA DZIAŁKI (M ²)
1.	Zespół Szkolno-Przedszkolny w Smardzewicach	Smardzewice	Główna 10	2 248,98	364	15400
2.	Zespół Szkolno-	Zawada	249/255	2 212,30	377, 397, 1654	18000

	Przedszkolny w Zawadzie					
3.	Publiczne Przedszkole w Chorzęcinie wchodzące w skład Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Zawadzie	Chorzęcin	75	468,88	239	5100
4.	Publiczne Przedszkole w Twardej wchodzące w skład Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Smardzewicach	Twarda	Główna 117	186,62	290	12600
5.	Publiczne Przedszkole w Wąwale	Wąwał	Tomaszowska 2	187,00	82	12400
6.	Zespół Szkół w Wiadernie	Tomaszów Mazowiecki	Ludowa 73/75	2 228,13	138/1, 139/5, 139/2, 139/3, 139/4, 140/1, 142/1	10544
		Wiaderno	1			
7.	Zespół Szkół w Komorowie	Tomaszów Mazowiecki	Ujezdźka 57	2 101,90	24, 25/2	6343
		Komorów	Tomaszowska 1			
Razem:				9 633,81	-	80387

Obmiar powierzchni użytkowej dokonano z natury.

Tab.3

L.P.	BUDYNEK	MIEJSCOWOŚĆ	ULICA I NR	NR DZIAŁKI	POWIERZCHNIA DZIAŁKI (M ²)	POWIERZCHNIA UŻYTKOWA (M ²)
1.	Dom Ludowy w Cekanowie	Cekanów	Wł. Jagiełły 2/4	184/1	8684	192,5
2.	Dom Ludowy w Ciebłowicach Dużych	Ciebłowice Duże	124a	1884, 1370/1, 1886	432	411,83

3.	Dom Ludowy w Komorowie (+ biblioteka)	Komorów	Biblioteczna 1	578/2	1 394,00	262,39
4.	Dom Ludowy w Kwiatkówce	Kwiatkówka	Ujezdźka 9	40/5.	447,00	283,22
5.	Dom Ludowy w Łazisku	Łazisko	158	137	11 200,00	229,74
6.	Dom Ludowy Sługocice	Sługocice	140	221/2	2 200,00	232,8
7.	Dom Ludowy w Swolszewicach Małych	Swolszewice Małe	Trzciniac 44	248/3	3 320,00	248
8.	Dom Ludowy w Wąwał	Wąwał	Wesoła 1/5	85/7.	4584	284
9.	Gminny Dom Kultury w Wiadernie (+ biblioteka)	Wiaderno	87	382	2 100,00	501,71
10.	Dom Ludowy w Twardej	Twarda	Główna 117	290	ujęta w szkole	212,69
Razem:					34361	2 858,88

Tab. 4

Nieruchomości oddane w dzierżawę Gminie Tomaszów Mazowiecki

LP.	MIEJSCOWOŚĆ	ULICA I NR	NR DZIAŁKI	POWIERZCHNI A GRUNTU (M ²)	POWIERZCHNIA BUDYNKU (M ²)	PRZEZNACZENIE
1.	Swolszewice Małe	-	1079	3	-	Wiata
2.	Wąwał	Kolejowa	97	1950	-	Droga
3.	Smardzewice	-	153/5 i 152/3	249	-	Budowa i eksploatacja kanalizacji sanitarnej
4.	Smardzewice	Zielona	2238 i 2239	1578	-	Pod drogę
5.	Łazisko	-	464	221	-	
Razem:				4001	0	

Tab. 5

Nieruchomości oddane w użyczenie Gminie Tomaszów Mazowiecki

LP.	MIEJSCOWOŚĆ	ULICA I NR	NR DZIAŁKI	POWIERZCHNIA GRUNTU (M ²)	POWIERZCHNIA BUDYNKU (M ²)	PRZEZNACZENIE
1.	Smardzewice	Klonowa 2	1675/1 6 I 1675/1 4, 2551	45891	-	Teren rekreacyjno-wypoczynkowy w Smardzewicach nad Zbiornikiem Sulejowskim.

2.	Zawada	259	368/1 I 369	1100	716,8	Rekreacyjno-kulturalne. Budynek Domu Ludowego w Zawadzie wraz z gruntem.
3.	Godaszewice	53	91,90/ 1,90/3	2465	315,66	Rekreacyjno-kulturalne. Budynek Domu Ludowego w Godaszewicach wraz z gruntem.
4.	Jadwigów	77	642 I 643, 567/1 I 568/1	-	261,57	Rekreacyjno-kulturalne. Budynek Domu Ludowego wraz z gruntem.
5.	Smardzewice	Główna 16/18	664	1850	1284,38	Rekreacyjno-kulturalne. Budynek Domu Ludowego w Smardzewicach wraz z gruntem.
6.	Twarda	Południowa 7	745	1500	465,2	Rekreacyjno-kulturalne. Budynek Domu Ludowego w Twardej wraz z gruntem.
7.	Chorzęcín	73	241	3700	325	Rekreacyjno-kulturalne. Budynek Domu Ludowego w Chorzęcínie wraz z gruntem.

8.	Cieblówice Duże	-	1673 I 1674	4800	-	Rekreacyjno-kulturalne. Boisko sportowe.
9.	Smardzewice	-	371 I 372	6300	-	Rekreacyjna kulturalne. Parking, chodnik, miejsce wypoczynku.
10.	Smardzewice	-	395/2	4700	-	Rekreacyjno-kulturalne. Tereny zielone.
11.	Zaborów Pierwszy	-	136/2	12	-	Pod drogę - dojazd do łąk.
12.	Jadwigów		277, 253/1, 252/1, 251/1, 250/1, 249/1, 248/1, 247/1, 246/1, 245/1, 244/1, 243/1, 242/1, 241/1, 240/1, 241/3, 240/3, 239/3, 237/3, 236/3, 235/3, 233/3, 232/3, 231/3, 230/3, 229/3, 238/3, 234/3, 228/3	170	-	Oświetlenie S8
13.	Wiaderno		380	2280	134,45	Rekreacyjno-kulturalne..
14.	Smardzewice		1549/4 i 1548	600	-	Rekreacyjno-kulturalne. Plac zabaw.
15.	Twarda		125	2100	-	Rekreacyjno-kulturalne.

16.	Smardzewice	-	1480	12000	-	Rekreacyjne. Przystań kajakowa.
17.	Godaszewice	-	155	682	-	Parking
18.	Smardzewice	-	1563.	243	-	Rekreacyjne. Tereny zielone- miejsce wypoczynkowe.
19.	Wiaderno	-	150/3	6900	-	Renowacja zbiornika wodnego
20.	Twarda	Południowa 7	745	-	116,5	Garaż
21.	Wiaderno	-	902	283	-	Kapliczka
Razem:				97576	3619,56	

Planowanie przestrzenne

Elementarnymi dokumentami planistycznymi na poziomie gminy są:

- studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy,
- miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Gmina posiada „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Tomaszów Mazowiecki” uchwalony w 2023r. oraz 16 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w tym 1 mpzp uchwalony w 2023 r. Łączna powierzchnia obowiązujących miejscowych planów wynosi 1681,5 ha.

Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego powierzchniowo stanowią 11,11% całej powierzchni gminy. W 2023 r. w różnej fazie opracowania były cztery mpzp, w tym jeden został uchwalony obejmujący część terenu górniczego i tereny sąsiednie w miejscowości Smardzewice. Pozostałe trzy plany dotyczą terenów zlokalizowanych w sąsiedztwie trasy S8 i planowane ustalenia umożliwią powstanie strefy produkcyjno-usługowej oraz ułatwią proces inwestycyjny. Projekty miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obejmowały powierzchnię około 70 ha.

W sytuacji braku planu miejscowego, zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym gminy odbywają się, w oparciu o decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz decyzji o warunkach zabudowy.

Ogółem w 2023 r. takich decyzji wydano – 209: o warunkach zabudowy wydano 182, z czego 140 na zabudowę mieszkaniową jednorodziną, 1 na zabudowę mieszkaniową wielorodzinną, 42 na zabudowę pozostałą (tj. budynki gospodarcze, usługowe, inwentarskie, farmy fotowoltaiczne

itp.), 4 decyzje odmawiające ustalenia warunków zabudowy oraz 23 decyzje o ustalenie lokalizacji inwestycji celu publicznego. Liczba wydanych decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania przestrzennego jest jedną z najwyższych od początku 2003r., tj. od momentu w którym przestał obowiązywać z mocy prawa miejscowy plan ogólny zagospodarowania przestrzennego Gminy Tomaszów Mazowiecki.

W porównaniu z liczbą wydanych decyzji w 2022 r., która wynosiła 148 zauważamy znaczny wzrost ilości składanych wniosków o warunkach zabudowy, natomiast ilość decyzji celu publicznego (30) była porównywalna z rokiem poprzednim.

Udostępnienie informacji publicznej

W 2023 roku wpłynęły 60 wnioski o udostępnienie informacji publicznej, na które udzielono odpowiedzi w oparciu o obowiązujące przepisy prawa. Do wojewódzkiego sądu administracyjnego nie wpłynęła żadna skarga na bezczynność wójta w powyższym zakresie.

Skargi, Wnioski, Petycje

- 1) W 2023 roku Rada Gminy Tomaszów Mazowiecki rozpatrywała 35 pism zakwalifikowane jako skargi na działalność Wójta Gminy Tomaszów Mazowiecki, pracowników Urzędu Gminy Tomaszów Mazowiecki, członków Rady Gminy Tomaszów Mazowiecki, które wpłynęły od jednego mieszkańca Gminy Tomaszów Mazowiecki (30 w 2019, 20 w 2020, 16 w 2021, 33 w 2022). Rada Gminy Tomaszów Mazowiecki pozostawiła pisma w aktach sprawy, gdyż skargi dotyczyły spraw już wielokrotnie rozstrzyganych i nie wnosiły do sprawy nowych okoliczności.
- 2) Rozpatrywała petycję złożoną przez petycja mieszkańców Cekanowa - pismo z dnia 16.01.2023 (data wpływu na kancelarię 18.01.2023 r. L.dz 842 RP). Podczas posiedzenia członkowie Komisji zapoznali się z jej treścią, która dotyczyła zmiany organizacji ruchu na ulicy Krańcowej w Tomaszowie Mazowieckim. W toku przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego, po wnikliwej analizie członkowie Komisji stwierdzili, że również negatywnie ustosunkowują się do wprowadzonego zakazu wjazdu na ulicy Krańcowej. Jednakże z uwagi na to, że Rada Gminy nie jest właściwym organem do rozpatrzenia przedmiotowej petycji, zasadne jest przekazanie do rozpatrzenia Wójtowi Gminy Tomaszów Mazowiecki, jako organu właściwego do jej rozpatrzenia. Po wyczerpującym omówieniu tematu, członkowie Komisji Skarg, Wniosków i Petycji zdecydowali o przekazaniu petycji według właściwości Wójtowi Gminy Tomaszów

Mazowiecki. Wszyscy członkowie obecni na posiedzeniu komisji opowiedzieli się za takim wnioskiem (3 głosy – za).

- 3) Rozpatrywała petycję, która wpłynęła od mieszkańców Wąwału - pismo z dnia 07.04.2023 (data wpływu na kancelarię 14.04.2023 r. L.dz 4481 RP). Petycja dotyczyła dodatkowego dofinansowania kosztów związanych z pobytem dzieci z terenu gminy w żłobku, tak jak ma to miejsce w na terenie miasta Tomaszów Mazowiecki. Członkowie Komisji zapoznali się z treścią pisma, a następnie poddali je wnikliwej analizie. Komisja przeanalizowała zawarte porozumienie pomiędzy Gminą Tomaszów Mazowiecki a Gminą Miasto Tomaszów Mazowiecki Nr WSP.031.15.2023 w sprawie powierzenia realizacji zadania publicznego w zakresie opieki nad dziećmi w wieku do lat 3. Ustalono, że miesięczny koszt pobytu dziecka wynosi 1 808,63 zł. Sześcioro dzieci otrzymuje dofinansowanie z ZUS w wysokości 400,00 zł oraz ok. 1200,00 zł z Gminy Tomaszów Mazowiecki. Wpłata rodzica z dofinansowaniem z ZUS kształtuje się w wysokości ok. 240,00 zł miesięcznie, a maksymalna wpłata bez tego dofinansowania ok. 690,00 zł. Komisja przeanalizowała koszty jakie Gmina Tomaszów Mazowiecki musi ponieść do końca roku. Sekretarz Gminy przedstawił wyliczenia z których wynika, że środki zaplanowane na 2023 rok są niewystarczające i konieczne jest przesunięcie w budżecie na najbliższej sesji rady gminy dodatkowych środków w kwocie 87 000,00 zł na powyższe zadanie. Przy szacowaniu budżetu w 2022 roku, zabezpieczono bowiem środki w wysokości podobnej jak w latach ubiegłych. W roku 2023r. ilość dzieci objętych opieką zwiększyła się z 5 do 14. Biorąc powyższe pod uwagę komisja stwierdza, że tegoroczny budżet gminy nie pozwala na podjęcie uchwały zwiększającej partycypację gminy w kosztach utrzymania dzieci w żłobku. W świetle powyższego Komisja Skarg, Wniosków i Petycji Rady Gminy Tomaszów Mazowiecki rekomenduje **negatywne** rozstrzygnięcie petycji. Wszyscy członkowie opowiedzieli się za takim wnioskiem (4 głosy – za).
- 4) Rozpatrywała petycję mieszkańców Wąwału w sprawie podjęcia działań zmierzających do poprawy bezpieczeństwa i jakości życia osób korzystających z drogi gminnej wiodącej przez ulicę Tomaszowską w Wąwale.- pismo z dnia 25 04.2023 (data wpływu na kancelarię 25.04.2023 r. L.dz 4881 RP). Podczas posiedzenia członkowie Komisji zapoznali się z treścią ww. petycji i w toku przeprowadzonego postępowania ustalili, że Rada Gminy Tomaszów Mazowiecki nie jest właściwym organem do rozpatrzenia ww. petycji i zasadne jest przekazanie jej do rozpatrzenia Wójtowi Gminy Tomaszów Mazowiecki, jako organu właściwego do jej rozpatrzenia. Po wyczerpującym omówieniu tematu, członkowie Komisji Skarg, Wniosków i Petycji zdecydowali o przekazaniu petycji według właściwości Wójtowi Gminy Tomaszów Mazowiecki. Wszyscy członkowie obecni na posiedzeniu komisji opowiedzieli się za takim wnioskiem (4 głosy – za).

Przestępczość w gminie

W roku 2023 na terenie Gminy Tomaszów Mazowiecki odnotowano 137 przestępstw (103 przestępstw w roku 2022, 122 przestępstw w 2021 roku, 129 przestępstw w 2020 roku).

W ogólnej liczbie dominowały przestępstwa przeciwko mieniu, a zwłaszcza:

- kradzież - 8 (13 w 2022 roku), (13 w 2021 roku),
- kradzież z włamaniem - 12 (12 w 2022 roku), (16 w 2021 roku),
- uszkodzenia mienia - 4 (7 w 2022 roku), (6 w 2021 roku)

W 2023 na terenie Gminy Tomaszów Mazowiecki doszło do 12 wypadków drogowych (17 w 2022 roku, 20 w 2021 roku, 12 w 2020 roku), w których 15 osób doznało obrażeń ciała (w 2022 roku 8 osób doznało obrażeń ciała), (25 w 2021 roku, 16 w 2020 roku). W roku 2023 zginęła 1 osoba w wypadku drogowym (w 2022r. 0, w 2021r. 1 osoba poniosła śmierć (Cekanów), (2 osoby poniosły śmierć w 2020 roku). Odnotowano 82 kolizji drogowych (w 2022 roku – 79 kolizji, w 2021 roku – 122 kolizje, 85 w 2020 roku).

Policjanci z Komendy Powiatowej Policji w Tomaszowie Mazowieckim w 2023 r. ujawnili 168 wykroczeń (w 2022 roku odnotowano 155 wykroczeń popełnionych na terenie Gminy Tomaszów Mazowiecki), (165 w roku 2021).

Najwięcej wykroczeń, w których prowadzono czynności wyjaśniające odnotowano w miejscowości Wiaderno – 20 kradzieży (28 – w 2022) oraz Smardzewice 20 (zdarzenia drogowe), a także 14 (zakwalifikowane jako inne niż kradzieże i zdarzenia drogowe).

Najwięcej przestępstw odnotowano w Smardzewicach – 39, Wiadernie 28, Kolonii Zawadzie 15, Karolinowie 14, Swolszewicach Małych 12, Łazisku, Sługocicach i Twardej po 8, Zaborowie Pierwszym i Zawadzie po 7.

Działania straży związane z usuwaniem skutków zdarzeń losowych

W roku 2023 w gminie Tomaszów Mazowiecki odnotowano 138 zdarzeń, w tym 37 pożarów, 87 miejscowych zagrożeń i 14 alarmów fałszywych. W wyniku zdarzeń w 2023 roku w gminie Tomaszów Mazowiecki śmierć poniosły 2 osoby, a rannych zostało 20 osób. Wielkość strat powstałych w wyniku pożarów w roku 2023 oszacowano na 339,6 tys. zł., natomiast uratowane mienie miało wartość szacunkową 3 mln 45 tys. zł. Szacunkowa wielkość strat powstałych w wyniku miejscowych zagrożeń w roku 2023 wyniosła 395 tys. zł., natomiast uratowane mienie oszacowano na wartość około 3 mln 342 tys. zł.

W 2023 roku jednostki OSP z terenu gminy Tomaszów Mazowiecki brały udział w działaniach ratowniczo-gaśniczych następującą ilość razy:

- OSP KSRG Smardzewice – 35,
- OSP KSRG Twarda – 15,
- OSP KSRG Chorzęcin – 15,
- OSP Wąwał – 40,
- OSP Wiaderno – 7,
- OSP Zawada – 7,
- OSP Łazisko - 5.

Gmina Tomaszów Mazowiecki wydatkowała w 2023 r. na zapewnienie gotowości bojowej Ochotniczych Straży Pożarnych:

- ekwiwalenty za udział w działaniach ratowniczych i szkoleniach - 56 770,00 zł
- dotacje dla OSP na zakup sprzętu – 207 095,00 zł
- naprawa i modernizacja sprzętu OSP, usługi – 43 376,00 zł
- zakupy materiałów i wyposażenia (paliwa, płyny, akumulatory, sprzęt) – 37 051,00 zł
- zlecenia dla konserwatorów sprzętu – 48 618,00 zł
- opłaty za energie elektryczną w strażnicach – 17 856,00 zł
- badania lekarskie strażaków – 9 135,00 zł
- przeglądy techniczne sprzętu i pojazdów OSP – 35 998,00 zł
- ubezpieczenie strażaków – 34 266,00 zł

EDUKACJA

W Gminie Tomaszów Mazowiecki w 2023 r. funkcjonowały:

- 5 szkół podstawowych (jedna zlikwidowana z dniem 31.08.2023r.);
- 4 przedszkola;
- oddziały przedszkolne przy jednej szkole podstawowej (zlikwidowane z dniem 31.08.2023r.).

Wszystkie placówki szkolne i przedszkolne funkcjonujące na terenie gminy były prowadzone przez gminę. Na terenie gminy nie funkcjonują placówki oświatowe niepubliczne bądź publiczne prowadzone przez osoby prywatne, stowarzyszenia itp.

Szczegółowa sieć szkolno-przedszkolna w 2023 roku w gminie Tomaszów Mazowiecki:

- Zespół Szkół w Komorowie, w skład zespołu wchodzi:

- a) Szkoła Podstawowa im. Św. Huberta,
- b) Publiczne Przedszkole,
 - Zespół Szkolno-Przedszkolny w Smardzewicach, w skład zespołu wchodzi:
- a) Szkoła Podstawowa,
- b) Publiczne Przedszkole z oddziałami przedszkolnymi w Twardej,
 - Zespół Szkół w Wiadernie, w skład zespołu wchodzi:
- a) Szkoła Podstawowa,
- b) Publiczne Przedszkole,
 - Szkoła Podstawowa w Chorzęcinie z oddziałami przedszkolnymi (zlikwidowana z dniem 31.08.2023 r.),
 - Zespół Szkolno-Przedszkolny w Zawadzie (utworzony z dniem 1.09.2023r.), w skład którego wchodzi:
- a) Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Zawadzie,
- b) Publiczne Przedszkole w Chorzęcinie (utworzone z dniem 1.09.2023r.),
- Publiczne Przedszkole w Wąwale.

Ogółem do wszystkich placówek oświatowych w 2023 r. uczęszczało (wg stanu na dzień 30 września 2023 r.) 366 przedszkolaków w 17 oddziałach przedszkolnych oraz 796 uczniów w 40 klasach.

W 2023 r. na terenie Gminy Tomaszów Mazowiecki funkcjonowała darmowa komunikacja MZK dla wszystkich mieszkańców w tym także dla uczniów. Gmina pokrywała również koszty dowozu uczniów posiadających orzeczenia o kształceniu specjalnym, dowożonych przez rodziców do szkół na terenie Miasta Tomaszowa Mazowieckiego. Na podstawie zawartych umów dla 10 uczniów pokryto koszty ich dowozu w wysokości 38.250,23 zł. Koszt umowy zawartej z przewoźnikiem na dowóz dwóch uczniów niepełnosprawnych do szkoły średniej wyniósł w 2023 roku 50.275,00 zł.

We wszystkich szkołach i przedszkolach zatrudnionych było (SIO 30.09.2023 r.):

- ogółem 125 nauczycieli, w tym 19 osób stanowili nauczyciele początkujący, 25 osób - nauczyciele mianowani oraz 81 osób - nauczyciele dyplomowani;
- ogółem 50 pracowników obsługi i administracji;
- na jeden etat pedagogiczny przypadało średnio 9,15 ucznia/dziecka;
- na jeden etat pracownika obsługi/administracji przypadało 24,99 ucznia/dziecka.

Wydatki bieżące na utrzymanie wszystkich szkół i przedszkoli w 2023 r. wyniosły 18 202 092,04 zł. Zadania oświatowe realizowane są przy pomocy środków otrzymywanych z budżetu państwa

(subwencja oświatowa, dotacja na zakup podręczników, częściowej dotacji na prowadzenie przedszkoli), opłat wnoszonych przez rodziców lub dopłat z GOPS/MOPS na pokrycie kosztów wyżywienia (tzw. wsad surowca), częściowej dotacji na realizację różnych projektów lub programów oraz środków z budżetu gminy.

Otrzymane kwoty na realizację wydatków związanych z funkcjonowaniem oświaty wyniosły z tytułu:

• subwencja oświatowa	-	10.857.152,75 zł
• fundusz pomocy obywatelom Ukrainy	-	417.105,14 zł
• dotacja na przedszkola	-	426 494,10 zł
• dotacja na podręczniki	-	101.266,38 zł
• dotacja Posiłek w szkole i w domu	-	80.000,00 zł
• wpłaty za wyżywienie oraz inne opłaty	-	1.011.855,66 zł
• ogółem	-	12.893.874,03 zł
• dopłata z budżetu gminy do bieżących wydatków	-	5.308.218,01 zł

Ze środków gminnych zostały przyznane i wypłacone stypendia za wyniki w nauce wszystkim uczniom, uczęszczającym do szkół dla których organem prowadzącym jest Gmina Tomaszów Mazowiecki, którzy uzyskali średnią ocen co najmniej 5,00. Stypendia były wypłacone po zakończeniu pierwszego oraz drugiego semestru. Łącznie w czasie całego roku wypłacono 207 stypendiów na kwotę 45.600,00 zł.

Stołówki szkolne i przedszkolne

We wszystkich placówkach oświatowych funkcjonują stołówki szkolne, których koszt utrzymania pokrywa ze swoich środków gmina. Za cały 2023 rok wydatki związane z prowadzeniem stołówek (bez kosztów zakupu artykułów żywnościowych) wyniosły 1 012 020,01 zł. Personel stołówek (kucharki, pomoce oraz intendenci) liczył 14 pracowników.

Wydatki bieżące ogółem za 2023 rok:

Lp	Placówka	Kwota wydatków
1.	Zespół Szkół w Komorowie	3.930.473,94
2.	Zespół Szkolno-Przedszkolny w Smardzewicach	5.247.543,45
3.	Zespół Szkół w Wiadernie	3.693.897,46
4.	Zespół Szkolno-Przedszkolny w Zawadzie	2.493.658,88
5.	Szkoła Podstawowa w Chorzęcinie (do dnia 31.08.2023r.)	1.270.515,09

6.	Publiczne Przedszkole w Wąwale	794.801,33
7.	ZEAS (w tym wydatki na pokrycie kosztów dowozu uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego)	771.201,89
	Razem wydatki	18.202.092,04

Otrzymane dotacje w 2023 roku:

Na podstawie złożonych przez Gminę Tomaszów Mazowiecki wniosków o udzielenie dotacji celowej na wyposażenie szkół w podręczniki, materiały edukacyjne lub materiały ćwiczeniowe, Gmina otrzymała dotację na ten cel w ostatecznej kwocie 101.266,38 zł.

Wydatki na zakup podręczników, materiałów edukacyjnych oraz materiałów ćwiczeniowych wyniosły w:

- Szkole Podstawowej w Zawadzie - 18.276,39 zł
- Szkole Podstawowej w Komorowie - 24.707,63 zł
- Szkole Podstawowej w Smardzewicach - 32.806,48 zł
- Szkole Podstawowej w Wiadernie - 25.475,88 zł

Na podstawie złożonego na przystąpienie do wieloletniego rządowego Programu Posilek w szkole i w domu na lata 2019-2023 otrzymano dotację w wysokości 80.000,00 zł na zakup wyposażenia do kuchni i stołówki szkolnej w Zespole Szkół w Komorowie. W ramach wkładu własnego zakupiono zmywarkę kapturową za kwotę 20 000,00 zł.

Przedszkola

W 2023 roku (do dnia 31 sierpnia 2023 roku) funkcjonowały 4 przedszkola oraz oddziały przedszkolne przy Szkole Podstawowej w Chorzęcinie. Z dniem 31 sierpnia 2023 roku zlikwidowano Szkołę Podstawową w Chorzęcinie, natomiast z dniem 1 września 2023 roku utworzono Publiczne Przedszkole w Chorzęcinie, które połączono ze Szkołą Podstawową im. Jana Pawła II w Zawadzie w Zespół Szkolno-Przedszkolny w Zawadzie. W ramach Publicznego Przedszkola w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Smardzewicach funkcjonowały dwa oddziały przedszkolne w Twardej.

Ogółem do 17 oddziałów przedszkolnych uczęszczało 366 dzieci, w tym do tzw. zerówki uczęszczało 107 dzieci.

Wydatki na utrzymanie przedszkoli za 2023 rok wyniosły ogółem: 3.167.937,82 zł

W 2023 r. Gmina otrzymała:

- subwencje na dzieci 6 letnie - 647.172,24 zł
- dotacje na wychowanie przedszkolne w wysokości - 426 494,10 zł
- opłaty rodziców (tzw. czesne) - 24.968,00 zł

Łączna dopłata gminy do bieżących wydatków na przedszkola wyniosła 2.069.303,48 zł.

Opieka nad dziećmi do lat 3

Gmina Tomaszów Mazowiecki na swoim terenie nie prowadzi żłobka, wobec powyższego żeby zapewnić opiekę dzieciom w wieku do lat 3, w 2023 roku podpisała porozumienie z Gminą Miasto Tomaszów Mazowiecki na korzystanie przez dzieci z terenu gminy ze Żłobka Samorządowego Nr 1 na ul. Strzeleckiej w Tomaszowie Mazowieckim na kwotę **231 204,11 zł**.

Biblioteki

W gminie w 2023 r. funkcjonowała Gminna Biblioteka Publiczna w Smardzewicach oraz 4 filie w Komorowie, Twardej, Wiadernie i Zawadzie.

Księgozbiór na dzień 1 stycznia 2023 r. liczył 23077 woluminów, natomiast na koniec 2023 roku 23768 woluminów. Wszystkie zbiory zostały opracowane komputerowo.

Zakupiono 1615 nowych woluminów i jednocześnie ubytkowano 959 woluminów. Na początku roku zarejestrowano 958 czytelników, na koniec roku ta liczba wyniosła 1035

Jak korzystano z bibliotek pokazuje poniższa tabela.

Lp.	Biblioteka	Liczba czytelników	Liczba woluminów	Liczba woluminów na czytelnika
1.	Smardzewice	426	8203	19,25
2.	Komorów	120	2125	17,70
3.	Twarda	207	4638	22,40
4.	Wiaderno	146	1105	7,57
5.	Zawada	136	1179	8,67

	Ogółem	1035	17250	16,67
--	---------------	-------------	--------------	--------------

W gminie statystycznie na 1 mieszkańca przypada, więcej niż jedna książka przeczytana w ciągu roku - 17250 książek podzielone przez 11337 mieszkańców = 1,52

W bibliotekach działa 11 komputerów. Wszystkie biblioteki posiadają katalogi dostępne on-line. We wszystkich istnieje możliwość zdalnego (internetowego) składania zamówień.

W 2023 roku biblioteki gminne zorganizowały następujące wydarzenia:

- spotkania autorskie – 3
 - spotkania okolicznościowe np. Andrzejki Dzień Babci i Dziadka, Dzień Kobiet, Spotkanie Wigilijne -10
 - warsztaty plastyczne i z rękodzieła - 28
 - głośne czytanie – 50
 - narodowe czytanie – 3
 - gry i zabawy rekreacyjne i integracyjne – 10
 - przedstawienia teatralne – 4
 - spotkania integracyjne - 5
 - współudział w powiatowym konkursie czytelniczym „Przeczytaj, Bo Warto” – 1
 - wycieczki do biblioteki –5
 - lekcje biblioteczne – 6
 - Niepodległa do Hymnu - 1
 - Noc bibliotek – 1
 - Inne wydarzenia : prelekcje, imprezy artystyczno-literackie, wieczory poezji – 4,
- w tych i innych wydarzeniach wzięło udział 3045 mieszkańców.

Działalność kulturalna - gminny dom kultury w Wiadernie

Kultura stanowi istotny obszar działalności gminy Tomaszów Mazowiecki, mający znaczący wpływ na jakość życia mieszkańców. Nie tylko jest istotnym elementem wizerunku gminy, ale także pełni rolę narzędzia integracji społecznej i budowania wspólnej, lokalnej tożsamości mieszkańców zarówno gminy, jak i regionu. Działalność kulturalna realizowana jest poprzez wielokierunkową aktywność zgodną z potrzebami środowiska, obejmującą między innymi edukację kulturalną dzieci, młodzieży i dorosłych, zmierzającą do rozwoju zainteresowań i talentów artystycznych poprzez aktywne uczestnictwo w:

- Zespole Folklorystycznym „Sami Swoi” z Twardej,
- Zespole Folklorystycznym „Smardzewianie” ze Smardzewic,
- Zespole Pieśni i Tańca „Mali Smardzewianie” ze Smardzewic,
- Zespole Pieśni i Tańca „Cieblówianie” z Cieblówic Dużych,
- Zespole Dziecięcym „Cieblówianie” z Cieblówic Dużych
- Zespole biesiadnym „Kalina” z Wąwału,
- Orkiestrze dętej ze Smardzewic
- Orkiestrze dętej z Zawady,
- Kołach Gospodyń Wiejskich (na terenie gminy funkcjonuje 18 KGW)

We wszystkich zespołach działających przy Gminnym Domu Kultury zatrudniani są na umowy zlecenie muzycy w kapelach, a w zespołach "Smardzewianie" i "Cieblówianie" również choreografowie. Umowy zlecenia z ww. zespołami podpisuje Gminny Dom Kultury w Wiadernie. Natomiast umowy z kapelmistrzami orkiestr dętych podpisuje Urząd Gminy.

Zespoły reprezentujące Gminę Tomaszów Mazowiecki i Gminny Dom Kultury pełnią istotną rolę w promowaniu gminy na różnych konkursach i przeglądach o zasięgu regionalnym, wojewódzkim, ogólnopolskim oraz międzynarodowym. Dzięki swojej wysokiej jakości artystycznej i profesjonalizmowi zdobywają liczne nagrody i wyróżnienia, co jest powodem do dumy dla naszej społeczności. Ich udział w konkursach i przeglądach nie tylko prezentuje umiejętności artystyczne, ale również promuje lokalną kulturę i dziedzictwo. Występy zespołów stanowią doskonałą okazję do zaprezentowania bogactwa tradycji i talentów naszej społeczności na szerszej scenie. Sukcesy, jakie odnoszą na różnych poziomach, przyczyniają się do wzrostu prestiżu naszej gminy i świadczą o wysokim poziomie artystycznym naszych zespołów.

Koła Gospodyń Wiejskich pełnią równie istotną rolę jako współorganizatorki życia kulturalnego w sołectwach na terenie naszej gminy. Działając jako ambasadorzy tradycji i kultury lokalnej, propagują zwyczaje ludowe oraz potrawy regionalne. Ich zaangażowanie i aktywność mają istotny wpływ na zachowanie i promowanie naszego dziedzictwa kulturowego. Ponadto, Koła Gospodyń Wiejskich reprezentują gminę na uroczystościach i konkursach regionalnych, gdzie zdobywają uznanie i wyróżnienia, będąc dumą naszej społeczności.

Dzięki zaangażowaniu Zespołów i Kołom Gospodyń Wiejskich, nasza gmina ma możliwość prezentowania się na szerszej scenie kulturalnej, promując nasze lokalne dziedzictwo oraz

artystyczne osiągnięcia. Ich wkład w życie kulturalne naszej społeczności jest niezwykle cenny i przyczynia się do wzbogacenia naszej gminy o różnorodne doświadczenia artystyczne i kulturowe. Działania zespołów i Kół Gospodyń Wiejskich stanowią integralną część naszej społeczności i przyczyniają się do rozwoju kulturalnego gminy.

Reprezentowanie gminy Tomaszów Mazowiecki i gminnego domu kultury przez koła gospodyń wiejskich na imprezach o zasięgu lokalnym, gminnym,

Powiatowym i wojewódzkim w 2023 roku

Nazwa	Reprezentacja KGW
Zebranie przewodniczących Kół Gospodyń Wiejskich	Wszystkie KGW z terenu gminy
XIV Powiatowe Ostatki w Nowych Chrustach gm. Rokiciny	KGW Smardzewice
Konkurs Palm i Pisanek Wielkanocnych - Będków	KGW „Wiadernianki”
Miodobranie - Żelechlinek	KGW Kwiatkówka, Łagiewniki, Świńsko
Kulinarium – Czerniewice	KGW Zawada
Ogólnopolska Biesiada Kół Gospodyń Wiejskich w Opcznie	KGW Twarda
Biesiada Świętojańska – Powiatowe Centrum Animacji Społecznej – Tomaszów Mazowiecki	KGW: Łazisko, Tresta, Twarda, Zawada
Bitwa Regionów (etap powiatowy)	KGW „Piasecznianki” z Komorowa
Bitwa Regionów (etap powiatowy)	KGW „Swojskie Babki” z Tresty
„Najlepsze bo nasze” – wystawa stołów w Budziszewicach	KGW z Wąwału
Dożynki Wojewódzkie w Paradyżu	KGW z Twardej
Dożynki Wojewódzkie w Paradyżu	KGW z Łaziska
Wojewódzka Bitwa Regionów w Skierniewicach	KGW „Piasecznianki” z Komorów
Piknik Pożegnanie Lata w Smardzewicach	KGW ze Smardzewic
Piknik Pożegnanie Lata w Smardzewicach	KGW „Piasecznianki” z Komorowa
Piknik Pożegnanie Lata w Smardzewicach	KGW z Twardej
Piknik Pożegnanie Lata w Smardzewicach	KGW z Jadwigowa
Piknik Pożegnanie Lata w Smardzewicach	KGW „Swojskie Babki” z Tresty
II Gminne Spotkanie Kół Gospodyń Wiejskich w Twardej	Wszystkie KGW z terenu gminy

Powiatowe święto Ziemiaka – Brzustów	KGW Godaszewice
Regionalny Turniej KGW	KGW „Gospodynie na obcasach” ze Swolszewic Małych
Szkolenie dla KGW z terenu gminy - Polskie produkty rolne to zdrowa dieta -Twarda	KGW z terenu gminy Tomaszów Mazowiecki
Regionalny Konkurs Darcia Pierza w Rzeczyca	KGW „Piasecznianki” z Komorowa

Reprezentowanie gminy Tomaszów Mazowiecki i Gminnego Domu Kultury w Wiadernie przez zespoły na festiwalach, koncertach i przeglądach w 2023 roku.

Nazwa zespołu	Miejscowość	Nazwa wydarzenia	miejsce
Zespół Pieśni i Tańca „Ciełowianie” (dorosły i dziecięcy)	Tomaszów Mazowiecki	Koncert kolęd w Kościele św. Marcina w Tomaszowie Mazowieckim	Występ
Zespół Folklorystyczny „Smardzewianie”	Smardzewice	Koncert kolęd w Sanktuarium św. Anny w Smardzewicach	Występ
Zespół Pieśni i Tańca „Mali Smardzewianie”	Smardzewice	Koncert kolęd w Sanktuarium św. Anny w Smardzewicach	Występ
Zespół Folklorystyczny „Sami Swoi”	Twarda	Koncert kolęd W Kościele św. Wacława w Twardej	Występ
Zespół Pieśni i Tańca „Ciełowianie” (dorosły i dziecięcy)	Chorzęcín	Koncert kolęd w Kościele św. Małgorzaty w Chorzęcínie	Występ
Zespół Folklorystyczny „Sami Swoi”	Tomaszów Mazowiecki	Koncert kolęd w Kościele św. Jadwigi Królowej Polski	Występ
Zespół „Kalina”	Tomaszów Mazowiecki	Koncert kolęd w Sanktuarium św. Antoniego	Występ
Zespół „Kalina”	Brzustów	Koncert kolęd w Kościele w Brzustowie	Występ
Zespół Pieśni i Tańca „Ciełowianie”	Tomaszów Mazowiecki	Koncert w Specjalistycznym Szpitalu Onkologicznym Nu-Med w Tomaszowie Mazowieckim	Występ
Zespół Folklorystyczny „Sami Swoi”	Smardzewice	Koncert Pieśni Maryjnych w Sanktuarium św. Anny	Występ
Zespół Folklorystyczny „Smardzewianie”	Smardzewice	Koncert Pieśni Maryjnych w sanktuarium św. Anny	Występ
Zespół „Kalina” z Wąwału	Smardzewice	Koncert Pieśni Maryjnych w Sanktuarium św. Anny	Występ

Zespół Pieśni i Tańca „Cieblowianie”	Smardzewice	Koncert Pieśni Maryjnych w Sanktuarium św. Anny	Występ
Zespół Pieśni i Tańca „Mali Smardzewianie”	Sierpc	IX Kasztelańskie Spotkania Folklorystyczne	II miejsce
Zespół Folklorystyczny „Smardzewianie”	Sierpc	IX Kasztelańskie Spotkania Folklorystyczne	III miejsce
Zespół „Kalina	Koluszki	XXIV Przegląd Artystycznego Ruchu Seniorów – Koluszki 2023	Występ
Zespół Folklorystyczny „Sami Swoi”	Opoczno	I Ogólnopolska Parada Kół Gospodyń Wiejskich	Występ
Zespół Pieśni i Tańca „Cieblowianie”	Brześć Kujawski	VII Festiwal Zespołów Folklorystycznych im. Tadeusza Zielińskiego w Brześciu Kujawskim	I miejsce
Zespół Folklorystyczny „Sami Swoi”	Łęczyca	XII Przegląd Artystycznego Ruchu Seniora „Nutki Złotej Jesieni”	I miejsce
Zespół Pieśni i Tańca „Cieblowianie”	COS OPO Spała	Ogólnopolski Piknik Leśny z okazji Dnia Dziecka	Występ
Dziecięcy Zespół „Cieblowianie”	COS OPO Spała	Ogólnopolski Piknik Leśny z okazji Dnia Dziecka	Występ
Zespół Pieśni i Tańca „Cieblowianie”	Tomaszów Mazowiecki	Powiatowa Gała działacza Kultury	Występ
Zespół Folklorystyczny „Sami Swoi”	Przyłęk Duży	XXIV edycja obchodów dnia Wł. St. Reymonta	Występ
Zespół Pieśni i Tańca „Cieblowianie”	Ujazd	Uczta Świętojańska w Dębniaku	Występ
Zespół Folklorystyczny „Sami Swoi”	Koziegłowy	II Jurajski Festiwal Kultury Ludowej	Występ
Zespół Folklorystyczny „Smardzewianie”	Konstantynów w Łódzki	6. International Folklor Festiwal Polka 2023	Udział
Zespół Folklorystyczny „Sami Swoi”	Niesułków	III Przegląd Zespołów Ludowych i Kapel	I miejsce
Zespół „Mali Smardzewianie”	Rabka Zdrój	Warsztaty taneczne	

Zespół Folklorystyczny „Smardzewianie”	Opoczno	IX Międzynarodowy Festiwal Folklorystyczny	Udział
Zespół Pieśni i Tańca „Cieblowanie”	Tomaszów Mazowiecki	Koncert Jubileuszowy 20- lecie ZPiT”Cieblowanie”	Występ
Zespół Folklorystyczny „Smardzewianie”	Paradyż	Dożynki Wojewódzkie	Udział
Zespół Folklorystyczny „Sami Swoi”	Paradyż	Dożynki Wojewódzkie	Udział
Zespół Folklorystyczny „Smardzewianie”	Lubochnia	Przeegląd Zespołów i Kapel Ludowych w Lubochni	II miejsce i wyróżnienie
Zespół Pieśni i Tańca „Cieblowanie”	Lubochnia	Przeegląd Zespołów i Kapel Ludowych w Lubochni	I miejsce
Zespół „Kalina”	Aleksandrów	Przeeglądu Zespołów Muzycznych „Szlakiem Środkowego Nadpilicza”	Występ
Zespół Folklorystyczny „Sami Swoi”	Przedbórz	Przeegląd Piosenki i Przyśpiewki Ludowej.	II miejsce
Zespół Pieśni i Tańca „Mali Smardzewianie”	Smardzewice	Gminny piknik na zakończenie lata	Występ
Zespół Dziecięcy „Cieblowanie”	Smardzewice	Gminny piknik na zakończenie lata	Występ
Zespół Folklorystyczny „Sami Swoi”	Smardzewice	Gminny piknik na zakończenie lata	Występ
Zespół „Kalina”	Smardzewice	Gminny piknik na zakończenie lata	Występ
Zespół Pieśni i Tańca „Cieblowanie”	Smardzewice	Gminny piknik na zakończenie lata	Występ
Zespół Folklorystyczny „Smardzewianie”	Smardzewice	Gminny piknik na zakończenie lata	Występ
Zespół „Kalina”	Kozienice	XVII Ogólnopolski przeegląd Piosenki Biesiadnej	Wyróżnienie
Zespół „Sami Swoi”	Rzeczyca	Przeegląd Kapel i Zespołów Ludowych	Występ
Zespół Folklorystyczny „Smardzewianie”	Smardzewice	Koncert Pieśni Patriotycznych w Sanktuarium św. Anny w Smardzewicach	Występ
Zespół Pieśni i Tańca „Mali Smardzewianie”	Smardzewice	Koncert Pieśni Patriotycznych w Sanktuarium św. Anny w Smardzewicach	Występ
Zespół Folklorystyczny „Smardzewianie”	Tomaszów Mazowiecki	Koncert kolęd.	Występ

W roku 2023 Gminny Dom Kultury w Wiadernie zorganizował szereg imprez, koncertów oraz wydarzeń kulturalnych, które wyróżniały się wysokim poziomem artystycznym. Działalność ta znacząco przyczyniła się do ożywienia życia kulturalnego gminy oraz stworzenia atrakcyjnej oferty dla mieszkańców. Poprzez organizację różnorodnych wydarzeń kulturalnych, Gminny Dom Kultury umożliwił społeczności lokalnej uczestnictwo w różnorodnych formach sztuki i kultury.

Ośrodkiem życia kulturalnego na terenie gminy są również Świetlice Wiejskie, które pełnią ważną rolę w organizacji codziennych działań kulturalnych oraz realizacji zajęć edukacyjnych i wychowawczych. Świetlice Wiejskie są miejscem, w którym dzieci i młodzież mają szansę rozwijać swoje umiejętności oraz uczestniczyć w zajęciach rękodzielniczych, florystycznych, kulinarnych i sportowych. W ramach projektu "Tomaszowskie Centrum Usług Społecznych" organizowane były różnorodne zajęcia, które przyczyniają się do aktywnego spędzania czasu wolnego i rozwijania zainteresowań uczestników. Działalność kulturalna na terenie gminy nie ogranicza się jedynie do Gminnego Domu Kultury i Świetlic Wiejskich. Szkoły, samorządy wiejskie, organizacje społeczne i kościelne również angażują się w organizację wydarzeń kulturalnych, przyczyniając się do różnorodności i bogactwa oferty kulturalnej dla mieszkańców. Gminny Dom Kultury współpracuje z różnymi instytucjami kulturalnymi, takimi jak: Powiatowe Centrum Animacji Społecznej w Tomaszowie Mazowieckim, Miejskie Centrum Kultury w Tomaszowie Mazowieckim, Starostwo Powiatowe w Tomaszowie Mazowieckim oraz Polski Impresariat Muzyczny i Instytut Muzyki i Tańca. Ta współpraca umożliwia wymianę doświadczeń, organizację wspólnych projektów oraz podniesienie jakości i zakresu oferowanych wydarzeń kulturalnych.

Rok 2023 był okresem intensywnej działalności kulturalnej na terenie gminy Tomaszów Mazowiecki, gdzie liczne imprezy, koncerty i wydarzenia artystyczne o wysokim poziomie przyciągały mieszkańców i tworzyły atmosferę kulturalnej aktywności w społeczności.

Wydarzenia organizowane w 2023 roku przez Gminny Dom Kultury w Wiadernie

Nazwa imprezy	Organizatorzy imprezy	Miejsce przeprowadzenia imprezy
Koncert Kolęd i Piosenek Świątecznych w wykonaniu dzieci i młodzieży	Wójt Gminy, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Tomaszowie Mazowieckim	GDK w Wiadernie

Ferie zimowe w GDK	GDK	GDK w Wiadernie
Ferie Zimowe - Warsztaty plastyczne dla dzieci „Laurka dla Babci i Dziadka”	GDK	GDK w Wiadernie
Ferie Zimowe – „Zima u Kubusia” przedstawienie teatralne w wykonaniu Studia Teatralnego KRAK-ART	GDK	GDK w Wiadernie
Ferie Zimowe - warsztaty plastyczne „ Bizuteria i maski karnawałowe”	GDK	GDK w Wiadernie
Projekcja filmu „Kubuś i Przyjaciele”	GDK	GDK w Wiadernie
Bal „Karnawał w Rio De Janejro”	GDK	GDK w Wiadernie
Koncert Zbigniewa Żuka „Żeby było słycać słowa”	GDK	GDK w Wiadernie
Poniedziałki ze sztuką „Walentynkowe warsztaty plastyczne”	GDK	GDK w Wiadernie
Zumba w rytmie serca	GDK	GDK w Wiadernie
Poniedziałki ze sztuką – warsztaty plastyczne „Wazon z butelek i słoików zdobione patyczkami i sznurkiem”	GDK	GDK w Wiadernie
Koncert z okazji Dnia Kobiet Występ Kapeli Spalskiej i KGW Swojskie Babki z Tresty	GDK	GDK w Wiadernie
Poniedziałki ze sztuką – warsztaty plastyczne „Kolorowe gniotki z balonów”	GDK	GDK w Wiadernie
Warsztaty rękodzieła – Wielkanocna pisanka”	GDK	GDK w Wiadernie
Warsztaty plastyczne – Palma wielkanocna	GDK	GDK w Wiadernie
Warsztaty plastyczne – Nitką malowane	GDK	GDK w Wiadernie
2x w miesiącu odbywają się zajęcia komputerowe.	GDK	GDK w Wiadernie
Poniedziałki ze sztuką – Bizuteria ze sznurka	GDK	GDK w Wiadernie

Koncert z cyklu z klasyka przez Polskę – Agata i Łukasz Długosz (flet), Marek Toporowski (fortepian historyczny)	Gminny Dom Kultury, Narodowy Instytut Muzyki i Tańca	GDK w Wiadernie
Koncert Pieśni Maryjnych w Sanktuarium św. Anny	GDK, Wójt, Parafia św. Anny	Sanktuarium św. Anny w Smardzewicach
Poniedziałki ze sztuką – Pachnący koszyczek dla Mamy.	GDK	GDK w Wiadernie
Warsztaty kulinarno- dekoracyjne „Kolorowe ciasteczkowo”	GDK	GDK w Wiadernie
Wszędzie dobrze ale razem najlepiej – (Happy BUS)Spotkanie z okazji Dnia Dziecka poprowadzone przez fundację Happy Kids	GDKW, Fundacja Happy Kids z Łodzi	GDK w Wiadernie
Koncert z cyklu z Klasyką przez Polskę w wykonaniu Krzysztofa Jakowicza (skrzypce) i Roberta Morawskiego (Fortepian)	Polski Impresariat Muzyczny i GDK	GDK w Wiadernie
Warsztaty artystyczne – Leśne ludki	GDK, KGW Wiadernianki	GDK w Wiadernie
Warsztaty kulinarne – pachnące lasem	GDK, KGW Wiadernianki	GDK w Wiadernie
Festyn Rodzinny w Zespole Szkół w Wiadernie	ZS w Wiadernie, GDK, KGW Wiadernianki	Teren Zespołu Szkół w Wiadernie
Akcja Wakacyjna z Happy BUS	GDK, Fundacja Happy Kids	GDK w Wiadernie
Akcja wakacyjna z Happy Bus	GDK, Fundacja Happy Kids	Plac przy Sanktuarium św. Anny w Smardzewicach
Jubileusz 100 lecia OSP w Wiadernie	OSP, GDK	Teren przy OSP i GDK w Wiadernie
Akcja wakacyjna – Podróż dookoła Świata	GDK	GDK i świetlice wiejskie
„Meksyk”	GDK	Świetlica wiejska w Ciebłowicach Dużych
„Hawaje”	GDK	Świetlica wiejska w Sługocicach
„Francja”	GDK	Świetlica wiejska w Cekanowie
„Włochy”	GDK	Świetlica wiejska w Łazisku

„Ameryka- Dziki Zachód”	GDK	Świetlica wiejska w Komorowie
„Belgia”	GDK	Świetlica wiejska w Chorzęcinie
„Grecja”	GDK	Świetlica wiejska W Swolszewicach Małych
„Polska”	GDK	Świetlica wiejska w Zawadzie
Akcja wakacyjna z Lux Party Kids „Warsztaty małego chemika”	GDK	GDK, Lux Party Kids
Akcja wakacyjna z Lux Party Kids „ Projektowanie koszulek specjalnymi mazakami, zabawy taneczno-ruchowe”	GDK	GDK, Lux Party Kids
Akcja wakacyjna z Lux Party Kids Zabawy z suchym lodem, zamykanie w dużych bańkach.	GDK	GDK, Lux Party Kids
Akcja wakacyjna z Lux Party Kids „Mały artysta”	GDK	GDK, Lux Party Kids
Akcja wakacyjna z Lux Party Kids „las w słoiku z dekoracją”	GDK	GDK, Lux Party Kids
Spektakl Teatru Forma „ Patrol zdrowy do działania gotowy”	GDK	GDK w Wiadernie
Podsumowanie akcji wakacyjnej	GDK, Świetlica wiejska w Ciebłowicach Dużych	Boisko sportowe w Ciebłowicach Dużych
Gminny Piknik na zakończenie lata	Gmina Tomaszów Mazowiecki, GDK, Parafia św. Anny w Smardzewicach	Teren przy Sanktuarium św. Anny w Smardzewicach
Poniedziałki ze sztuką. Warsztaty plastyczne dla dzieci – leśne zwierzęta	GDK	GDK w Wiadernie
Z klasyka przez Polskę. Koncert fortepianowy Mateusza Krzyżowskiego	GDK, Polski Impresariat Muzyczny	GDK w Wiadernie
Poniedziałki ze sztuką – warsztaty plastyczne dla dzieci i dorosłych. „tworzenie dyni z materiałów. Jesienne warsztaty dekoracyjne.	GDK	GDK w Wiadernie
Poniedziałki ze sztuką. Warsztaty plastyczne – Jesienne bukiety	GDK	GDK w Wiadernie

Uroczystość Złoty Godów	Gmina Tomaszów Mazowiecki, GDK	Pensjonat Atmosfera
Koncert – Muzyka i literatura polskich dworów i pałaców	GDK, Fundacja Przyjaciele Muzyki	GDK w Wiadernie
Gminne obchody Narodowego Święta Niepodległości – koncert kapeli „Fakiry”	GDK, Gmina Tomaszów Mazowiecki	GDK w Wiadernie
Jubileusz 50-lecia gminy	Gmina Tomaszów Mazowiecki, GDK	Sale widowiskowa w Smardzewicach
Koncert Jazzowy	GDK, Polski Impresariat Muzyczny	GDK w Wiadernie
Mikołajkowa Zumba	GDK, Katarzyna Tomczyk	GDK w Wiadernie
Mikołaj dla dzieci i projekcja filmu	GDK	GDK w Wiadernie
Mikołajkowa Tabata	GDK, Małgorzata Jabłońska	GDK w Wiadernie
Warsztaty Świąteczne	GDK	GDK w Wiadernie
Zajęcia komputerowe „Siła Umysłu dla Seniorów”	GDK	GDK w Wiadernie

Z oferty przygotowanej przez Gminny Dom Kultury w Wiadernie skorzystały 5 473 osoby w 2023 roku.

Sprawy administracyjne

W 2023 roku Urząd Gminy Tomaszów Mazowiecki wydał następujące decyzje administracyjne:

I. Podatki, odpady, akcyza

- 1) w sprawie podatku od osób fizycznych w roku 2023 - 9 302 decyzji,
- 2) w sprawie ulg (umorzenie, odroczenie, rozłożenie na raty) - 25 decyzji,
- 3) w sprawie podatku od środków transportowych – 10 decyzji,
- 4) w sprawie opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi – 1 decyzja,
- 5) w sprawie zwrotu podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej - 417 decyzji.

Odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego złożono od następujących decyzji:

- w sprawie odmowy umorzenia podatku od środków transportowych – 1 decyzja,

- w sprawie wymiaru podatku od nieruchomości – 3 decyzje,
- w sprawie wymiaru łącznego zobowiązania pieniężnego – 14 decyzji.

Organ odwoławczy trzynastcie zaskarżonych decyzji utrzymał w mocy, cztery zaskarżone decyzje uchylił w całości, a w jednym odwołaniu organ stwierdził uchybienie terminu do wniesienia odwołania.

II. Ewidencja ludności i dowody osobiste

- 1) Wydane dowody osobiste – 1024
- 2) Udostępnianie danych jednostkowych – 4519
- 3) Zameldowania na pobyt stały, czasowy, wymeldowanie – 455
- 4) Zaświadczenia z ewidencji ludności i dowodów osobistych – 274
- 5) Nadanie numeru pesel – 62
- 6) Zastrzeżenia oraz cofnięcia zastrzeżenia nr PESEL - 47
- 7) Wydane decyzje o wymeldowaniu – 16

III. Decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu oraz decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach:

- 1) o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu – 209
- 2) o środowiskowych uwarunkowaniach – 17

IV. Drogi, środowisko, podziały nieruchomości

- 1) Decyzje na zajęcie pasa drogowego - 139 decyzji
- 2) Decyzje na usunięcie drzew - 17 decyzji i przyjęto 163 zgłoszenia zamiaru usunięcia drzew przez osoby fizyczne.
- 3) Podział nieruchomości - w roku 2023 zarejestrowano 70 spraw o podział nieruchomości. W toku prowadzonych postępowań administracyjnych wydano 47 postanowień oraz 54 decyzje administracyjne zatwierdzające podział nieruchomości.